

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki datakeskusrekisteristä ja datakeskuksia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusten perusteella Huoltovarmuuskeskus ylläpitäisi kansallista datakeskuksia koskevaa tilannekuvaa.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tuottaa valtioneuvostolle nykyistä kokonaisvaltaisempi ja ennakkollisempi tilannekuva Suomeen suunnitelluista datakeskusinvestoinneista. Datakeskusrekisteri antaisi viranomaisille kattavan kuvan Suomessa toimivista ja Suomeen suunnitelluista datakeskuksista, niiden käyttötarkoituksista, omistuksesta, sähkönkäytöstä sekä verkkovaikutuksista. Datakeskusrekisterin ylläpitäjänä, ilmoituksia vastaanottavana valvontaviranomaisena ja tilannekuvasta vastaavana toimisi Huoltovarmuuskeskus.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Lain voimaantulon hetkellä rakentamisvaiheessa tai toiminnassa olevasta soveltamisedellytykset täyttävästä datakeskuksesta olisi tehtävä ilmoitus 30.6.2027 mennessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Datakeskuksia koskeva tiedonsaanti	4
2.2 Huoltovarmuuskeskuksen asema	5
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	7
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
4.2.3 Tietoyhteiskunnalliset vaikutukset.....	8
4.2.5 Vaikutukset sisämarkkinoihin.....	9
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	9
5.2 Ulkomaiset ja EU:n keinot.....	10
6 Lausuntopalaute.....	11
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	12
7.1 Laki datakeskusrekisteristä	12
8 Lakia alemman asteinen sääntely	24
9 Voimaantulo	24
10 Suhde muihin esityksiin.....	24
10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	24
10.2 Suhde talousarvioesitykseen	24
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	24
LAKIEHDOTUS	28
Laki datakeskusrekisteristä	28

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Suomeen kohdistuu parhaillaan runsaasti datakeskusinvestointeja. Niitä houkuttelevat puhdas ja kilpailukykyinen sähkö, vakaa toimintaympäristö, tietoliikenneyhteydet sekä datatalouden ja tekoälyn hyödyntämisen voimakas kasvu. Suuret datakeskukset ovat samalla merkittäviä ja pitkäaikaisia sähkönkäyttäjiä. Niiden sijoittuminen ja toteutusaikataulu vaikuttavat sähköntuotannon riittävyteen, kantaverkkoon ja jakeluverkkoihin sekä alueelliseen infrastruktuuriin. Samalla datakeskukset voivat olla merkittäviä alueellisia toimijoita muun muassa hukkalämmön hyödyntämisen näkökulmasta.

Pääministeri Petteri Orpon nimeämän selvityshenkilön laatimassa raportissa 'Datakeskusten kansallinen tiekartta' on ehdotettu datakeskusrekisterin perustamista toimialan tilannekuvan parantamiseksi. Taluspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut datakeskusrekisteriä koskevan valmistelun käynnistämisestä. Nyt ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on saada näkyvyyttä siihen, mitä datakeskuksia Suomeen rakennetaan, mihin niitä käytetään ja millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia niillä on.

Datakeskusten toimintaympäristö muuttuu Suomessa kiihtyvällä tahdilla. Vuonna 2024 Suomen datakeskukset kuluttivat sähköä noin 1,6 TWh, mikä oli hieman alle 2 prosenttia Suomen kokonaiskulutuksesta. Joidenkin arvioiden mukaan datakeskusten sähkönkulutus kasvaisi 5–6 TWh:iin vuoteen 2030 mennessä, mikä olisi noin 3–4 prosenttia kokonaiskulutuksesta. Ramboll on vuonna 2025 laatimassaan raportissa arvioinut Suomen datakeskuskapasiteetin olleen noin 285 megawattia, ja kapasiteetin kasvavan vuoteen 2030 mennessä 1,5 gigawattiin. Fingridin alkuvuotta 2026 koskevan osavuositarkastuksen perusteella se on solminut viimeisen 12 kuukauden aikana yhteensä 50 uutta liittymäsopimusta, joista noin kolmannes on koskenut datakeskuksia. Fingrid on ilmoittanut, että vuoden 2026 kesäkuun loppuun mennessä liittymissopimusten tehneiden datakeskushankkeiden suunniteltu lopullinen kokonaislaajuus oli hanketoimijoiden ilmoittamien tietojen perusteella yhteensä yli kolme gigawattia. Arvioita datakeskusten yhteenlasketusta tulevasta kapasiteettitarpeista on myös kritisoitu, sillä datakeskusten julkien tuomat arviot perustuvat usein niiden maksimikapasiteettiin, jonka saavuttaminen kestää usein vuosia tai jopa kymmeniä vuosia.

Vuonna 2026 Suomessa on arviolta yli 40 toiminnassa olevaa datakeskusta, joista yli kolmekymmenen IT-teho on vähintään 1 megawattia. Vireillä on saatavilla olevien tietojen perusteella noin 20–25 hanketta. Vireillä olevien hankkeiden toteutumisaikataulu vaihtelee, eikä ole kaikilta osin tiedossa. Lisäksi arvioiden mukaan yli 60 hanketta olisi esiselvitys- tai valmisteluvaiheessa. Hanketiedot ovat hajanaisia, eikä hankekannan toteutumista sellaisenaan ole pidettävä todennäköisenä. Edellä esitetyt tiedot datakeskusten määrästä, tällä hetkellä käytössä olevasta kapasiteetista tai tulevasta kapasiteetista ovat suuntaa antavia arvioita, sillä Suomessa ei ole kattavaa kansallista datakeskusten seurantaa.

Datakeskushankkeissa rakennukset ja tekninen infrastruktuuri muodostavat yleensä noin viidennes kokonaisinvestoinnista, kun taas pääosin tuontiin perustuvien IT-laitteistojen osuus saattaa olla neljä viidennestä. Rakennusvaiheessa datakeskushankkeet työllistävät laajasti rakennus-, asennus- ja teknologia-alojen osaajia. Toimintavaiheessa suora työvoimatarve on pienempi, mutta pysyviä työpaikkoja syntyy muun muassa operointiin, kunnossapitoon sekä kiinteistö-, turvallisuus- ja tukipalveluihin.

Datakeskuksia koskevaa tietoa saadaan tällä hetkellä hajautetusti erilaisista tiedonlähteistä. Lähteet eivät kuitenkaan anna ajantasaista ja koottua kuvaa datakeskushankkeista. Tietoa saadaan eri lähteistä usein vasta toiminnan alettua. Esityksen lähtökohtana on siksi erillinen datakeskukseen rajattu ilmoitusjärjestelmä, joka kattaisi datakeskushankkeet jo ennen rakentamisen aloittamista, sekä jo toiminnassa ja rakenteilla olevat datakeskukset.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelua on tehty yhteistyössä Huoltovarmuuskeskuksen ja Energiaviraston kanssa. Luonnos on ollut nähtävillä lausuntoja varten lausuntopalvelussa XX:XX.2026-XX.XX.2026. Lausuntokierroksen aikana esitykseen annettiin yhteensä x lausuntoa.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Datakeskuksia koskeva tiedonsaanti

Datakeskuksista ja datakeskushankkeista syntyy tietoja, jotka liittyvät kaavoitukseen, rakentamiseen, ympäristömenettelyihin, sähköverkkoon, energiatehokkuuteen, kyberturvallisuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetus (EU) 2023/955 muuttamisesta (uudelleenlaadittu teksti) (*energiatehokkuusdirektiivi*) 12 artikla ja komission delegoitu asetus (EU) 2024/1364 annettu 14 päivänä maaliskuuta 2024, datakeskuksia koskevan unionin yhteisen luokitusjärjestelmän perustamisen ensimmäisestä vaiheesta (*delegoitu asetus (EU) 2024/1364*) edellyttävät nimellisesti tietotekniikan tehontarpeeltaan vähintään 500 kilowatin (0,5 megawatin) datakeskuksilta vuosittaista energiatehokkuus- ja kestävyysraportointia komission perustamaan EU:n datakeskustietokantaan. Tällaisten datakeskusten on toimitettava vuosittain tietoja muun muassa niiden energian kulutuksesta, energiatehokkuudesta, vedenkulutuksesta ja uusituvan energian käytöstä. Suomessa Energiavirasto toimii kyseisen vuosittaisen raportoinnin koordinaattorina.

Energiatehokkuusdirektiiviin perustuen energiatehokkuuslaissa (1429/2014) on säädetty myös siitä, että asennetun tietotekniikan tehontarpeeltaan vähintään 500 kilowatin datakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa verkkosivuillaan tieto maakunnasta, jossa datakeskus sijaitsee. Tässä hallituksen esityksessä esitetty ilmoitusraja vastaa direktiivin määritelmää.

Kyberturvallisuuslaki (124/2025) asettaa datakeskuspalvelujen tarjoajille kyberturvallisuuteen liittyvä riskienhallintavelvoitteita, ja sen tarkoituksena on turvata verkko- ja tietojärjestelmien toimintaa. Kyberturvallisuuslain nojalla datakeskuksen ovat velvollisia raportoimaan kyberturvallisuuteen liittyvistä poikkeamista. Muita tietoja ei kyberturvallisuuslain nojalla kerätä. Lain noudattamista valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriösietokyvyn parantamisesta annetun lain (310/2025) nojalla määritetään kriittiset toimijat, joita voivat olla myös datakeskukset. Nimetyt kriittiset toimijat ovat velvollisia suorittamaan riskiarvioinnin sekä raportoimaan muun muassa valtioneuvoston tilannekeskukselle merkittävistä poikkeamista, jotka häiritsevät tai voivat häiritä keskeisten palvelujen tarjoamista. Muita tietoja ei lain nojalla kerätä.

Ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain (172/2012) ja valmisteilla olevan sijoituslupasääntelyn nojalla pyritään valvomaan ulkomaisten sijoitusten vaikutusta Suomeen turvallisuusperusteisesti. Nykyisen yritysostolain ja keväällä 2027 yritysostolain korvaavan

sijoituslupalain nojalla ulkomaisiksi sijoittajiksi katsottavat tahot joutuvat hakemaan etukäteislupaa tietyt edellytykset täyttävien, Suomessa sijaitsevien datakeskusten hankinnalle. Lupamennettelyn yhteydessä datakeskuksesta voidaan saada kattavasti tietoa sen toimintaan, asiakkuuksiin sekä nykyiseen ja tulevaan omistukseen ja määräysvaltaan liittyen. Yrityssotolaki ja sijoituslupalaki koskevat kuitenkin hyvin rajattua määrää datakeskuksia. Voimassa olevan yrityssotolain mukainen lupaviranomainen on työ- ja elinkeinoministeriö, ja uuden sijoituslupalain mukaisina lupaviranomaisina toimivat Huoltovarmuuskeskus ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yllä kuvatuista datakeskuksista syntyvät tiedot ovat hajautuneina eri viranomaisiin, tietojen luonne poikkeaa merkittävästi toisistaan, eivätkä viranomaiset välttämättä käytä yhtenäisiä hankke- ja kapasiteettikäsitteitä. Osa tiedoista koskee vain hyvin rajattua toimijaryhmää tai syntyy vasta toteutuneesta toiminnasta. Nykyiset energia-, kyberturvallisuus-, lupa- ja muut velvoitteet eivät siten tuota kattavaa ja ajankohtaista tilannekuvaa kansallisista datakeskusinvestoinneista, mikä puoltaa erillisestä datakeskusrekisteristä säätämistä.

2.2 Huoltovarmuuskeskuksen asema

Huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetussa laissa (107/2026) säädetään Huoltovarmuuskeskuksen asemasta ja tehtävistä. Huoltovarmuuskeskus muuttui lain voimaantulon myötä valtion laitoksesta virastoksi, mikä selkeyttää sen oikeudellista asemaa julkisena viranomaisena. Huoltovarmuuskeskuksen yhtenä tehtävänä on ylläpitää säännöllistä tilannekuvaa huoltovarmuuden kannalta kriittisten toimialojen huoltovarmuustilanteesta ja jakaa tilannekuvaa valtioneuvostolle, muille viranomaisille, Huoltovarmuusneuvostolle ja sektoreille, pooleille ja toimikunnille. Huoltovarmuuskeskuksen säätäminen datakeskusrekisterin rekisteri- ja valvontaviranomaiseksi yhdistäisi datakeskusten tämän lain nojalla ilmoittamat tiedot myös huoltovarmuuden tilannekuvaan. Datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitäminen tulisi siten luonnolliseksi osaksi Huoltovarmuuskeskuksen jo olemassa olevaa tilannekuvatehtävää.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi lain yleisestä ohjauksesta, lainsäädännön kehittämisestä ja vaikuttavuuden seurannasta. Huoltovarmuuskeskus toimisi datakeskusrekisterin rekisteri- ja valvontaviranomaisena itsenäisesti lain nojalla. Ministeriö ei käsitelisi yksittäisiä ilmoituksia, mutta sillä olisi laissa säädetty tiedonsaantioikeus.

3 Tavoitteet

Datakeskustoimiala on nopeasti laajeneva ja niin kansallisia kuin ulkomaisiakin investointeja Suomeen houkutteleva sektori. Toimialan kasvu on ollut poikkeuksellisen nopeaa, ja datakeskusten yhteiskunnalliset vaikutukset ovat herättäneet paljon julkista keskustelua. Valtionjohdon strategispoliittisen päätöksenteon kannalta on keskeistä saada käyttöönsä yhteinen ja oikea-aikainen tilannekuva toimialasta, jonka osalta on saatavilla rajatusti julkista tietoa.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa Huoltovarmuuskeskukselle edellytykset muodostaa kattava kokonaiskuva kansallisista datakeskushankkeista, niiden vaatimasta sähkötehosta ja sen oletetusta kehityksestä, datakeskusten käyttötarkoituksesta ja datakeskustoimijoista strategispoliittista päätöksentekoa varten. Lisäksi tavoitteena on parantaa sähköjärjestelmän ja muun infrastruktuurin pitkän aikavälin kehitystarpeiden ennakointia velvoittamalla datakeskuksia ilmoittamaan sähkönkulutukseen, liittymätehoon, varavoimaan, joustoon, energiatehokkuuteen ja hukkalämmön seuraamiseen liittyviä tietoja. Tavoitteena on myös vahvistaa kriittisen digitaalisen infrastruktuurin ja kansallisen turvallisuuden kannalta merkityksellisten riippuvuuksien tunnistamista.

Hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa tiedonkulku siten, että työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada ja Huoltovarmuuskeskuksella aktiivinen velvollisuus toimittaa valtionjohdon informoimiseksi tilanteen ennakoinnin ja hallinnan kannalta tarvittavat tiedot. Lisäksi tavoitteena on huomioida sisäisen turvallisuuden kannalta olennaiset riskit ja niiden edellyttämä tiedonkulku. Tavoitteena on, että tieto välitetään työ- ja elinkeinoministeriölle sekä muille tarvittaville tahoille tehokkaasti ja tietoturvan kannalta turvatulla tavalla.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksellä ehdotetaan uutta lakia, joka koskisi datakeskusten ilmoittamista Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämään datakeskusrekisteriin. Ilmoituksessa annettaisiin muun muassa datakeskushankkeen toteuttajaa, määräysvaltaa, sijaintia, käyttötarkoitusta, aikataulua, kapasiteettia, sähkönkäyttöä, varavoimaa, kulutusjoustoja ja hukkalämpöä koskevat tiedot.

Ilmoitusvelvollisuus koskisi datakeskusta, jonka asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 0,5 megawattia. Teknisesti ja toiminnallisesti samaan datakeskuskokonaisuuteen kuuluvat rakennukset ja vaihteittain toteutettavat, tiedossa olevat laajennukset laskettaisiin yhteen. Kaikista pienimmät konesalit jäisivät 0,5 megawatin rajaa sovellettaessa ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, mutta rajaa on pidettävä tarkoituksenmukaisena riittävän tilannekuvan muodostamiseksi Suomen datakeskuksista. Ilmoitusvelvollisuudelle asetettu raja vastaisi delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 datakeskuksille asetetun raportointivelvollisuuden rajaa.

Myös mittaluokaltaan pienemmät datakeskukset voisivat vapaaehtoisesti ilmoittautua datakeskusrekisteriin. Vapaaehtoisen ilmoituksen salliminen olisi tarpeen, mikäli datakeskusten ilmoitusta rekisteriin pidettäisi tulevaisuudessa jonkin etuuden tai luvan saamisen edellytyksenä.

Ilmoitus ei olisi toimilupa, eikä sen perusteella voitaisi hyväksyä tai estää datakeskushanketta tai asettaa ehtoja datakeskusinvestoinnille. Laki ei myöskään automaattisesti toimisi edellytyksenä minkään muun luvan tai etuuden saamiselle, ellei tästä säädetä erikseen kyseisessä laissa.

Ilmoitusvelvollinen olisi datakeskuksen ylläpitäjä. Ilmoitus tehtäisiin investointipäätöksen tekemisen jälkeen, kuitenkin aina ennen rakentamisen aloittamista. Lain tullessa voimaan jo rakenteilla ja toiminnassa olevien datakeskusten tulisi ilmoittautua rekisteriin siirtymäajan puitteissa. Datakeskuksen määräysvaltaa, omistusta ja ylläpitoa koskevista muutoksista, hankkeen tai toiminnan keskeyttämisestä, hankkeen tai toiminnan päättymisestä sekä muista datakeskukseen toiminnan laajuuteen tai luonteeseen merkittävästi vaikuttavista muutoksista tulisi tehdä täydentävä ilmoitus.

Huoltovarmuuskeskus olisi rekisteri- ja valvontaviranomainen. Huoltovarmuuskeskus ylläpitäisi datakeskusrekisteriä ja valvoisi ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Huoltovarmuuskeskus voisi kehottaa korjaamaan ilmoitusvelvollisuutta koskevan laiminlyönnin ja tehostaa kehoitusta uhkasakolla. Salassa pidettäviä tietoja luovutettaisiin vain laissa nimetyille tahoille. Julkinen tilannekuva julkaistaisiin koontina siten, ettei salassa pidettäviä tietoja julkaista.

Ilmoitusvelvolliselta kerättävät tiedot olisivat osittain päällekkäisiä EU:n datakeskustietokantaan raportoitavien tietojen kanssa. EU:n datakeskustietokantaan raportoidaan kuitenkin vasta toiminnan käynnistyttyä, kun taas ehdotetun lain perusteella ilmoitusvelvollisuus koskisi datakeskushankkeita, joita ei vielä ole toteutettu. Näin ollen tietojen toimittamista koskeva hallinnollinen päällekkäisyys koskisi ainoastaan siirtymäajan puitteissa ilmoitusvelvollisia, jo toiminnassa olevia datakeskuksia, jotka ovat raportoineet EU:n datakeskustietokantaan. Hallinnollisen

taakan minimoiseksi Huoltovarmuuskeskus voisi saada ehdotetun lain nojalla Energiavirastolta Suomessa sijaitsevien datakeskusten EU:n datakeskustietokantaan raportoimat tiedot. Datakeskusten ei siten tarvitsisi raportoida Huoltovarmuuskeskukselle tietoja, jotka se on jo toimittanut EU:n datakeskustietokantaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaisi järjestelmän yleistä kehittämistä. Ministeriöllä olisi myös tiedonsaantioikeus Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämään tilannekuvaan. Huoltovarmuuskeskus voisi pyytää tarvittavia selvityksiä ilmoitusvelvolliselta, antaa korjauskehotuksen ja asettaa uhkasakon. Laissa ei ehdoteta tarkastusoikeutta yrityksen toimitiloihin eikä oikeutta kieltää datakeskuksen rakentamista tai toimintaa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Ilmoitusvelvollisuus lisää jossain määrin datakeskusten ylläpitäjien hallinnollista työtä. Tiedot ovat kuitenkin pääosin sellaisia, jotka tuotetaan jo investointipäätöstä, rahoitusta, verkkoon liittymistä, kaavoitusta ja lupia varten. Ilmoitusten ja muutosilmoitusten laatimisen työmääräksi voidaan alustavasti arvioida 1–2 henkilötyöpäivää datakeskusta kohden.

Ehdotetun uuden datakeskusrekisterin välittömät vaikutukset sääntelyn kohteisiin eli yrityksiin ja yhteisöihin, Huoltovarmuuskeskukseen sekä muihin viranomaisiin olisivat pääasiassa taloudellisia siten, että ehdotetun lain odotetaan nostavan niin elinkeinonharjoittajien rekisteriasiointiin kuin rekisteriviranomaisen toimintaan liittyviä kustannuksia. Lain voidaan aluksi olettaa jossain määrin siirtävän asiointista aiheutuvia kustannuksia Huoltovarmuuskeskukselle.

0,5 megawatin raja vastaa myös EU:n energiatehokkuusraportoinnissa sovellettua rajaa. Päälekkäistä hallinnollista taakkaa pyritään vähentämään sillä, ettei ilmoittajalta vaadita uudelleen tietoa, jonka Huoltovarmuuskeskus saa toiselta viranomaiselta.

Esitys aiheuttaa datakeskuksia perustaville yrityksille kustannuksia ilmoitusvelvollisuuden hallinnollisen taakan ja ilmoitusmaksujen myötä. Ilmoitusmaksuja kerättäisiin kattamaan Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitusten vastaanottamisesta ja käsittelystä aiheutuvat järjestelmä- ja henkilöstökulut. Ilmoitusmaksut olisivat todennäköisesti merkittävin kustannuserä yrityksille.

Ensimmäisenä vuonna ilmoituksia arvioidaan tehtävän yhteensä noin 50–60. Toiminnassa olevia vähintään 0,5 megawatin datakeskuksia arvioidaan olevan noin 35–40, minkä lisäksi investointipäätöksen jo tehneitä, vähintään 0,5 megawatin datakeskuksia arvioidaan olevan noin 15–20.

Jatkossa ilmoituksia tehtäisiin vain sellaisten uusien hankkeiden osalta, joiden osalta on tehty investointipäätös. Ilmoituksia arvioidaan datakeskustoimialan voimakkaan ennustetun kasvun vuoksi tehtävän jatkossa vuosittain noin 5–15 kappaletta. Arvio pohjautuu siihen oletukseen, että toimiala voisi kapasiteetin perusteella kasvaa vuoteen 2030 mennessä ennusteesta riippuen noin viisinkertaiseksi. Ilmoitusmäärää on kuitenkin hyvin vaikea arvioida pelkän kapasiteetin kasvun perusteella, sillä ilmoitusmäärään vaikuttaa merkittävässä määrin datakeskushankkeiden koko. Suomessa on yleistymässä suuremmat IT-teholtaan noin 50–150 megawatin datakeskushankkeet, joten ilmoitusten määrä jäisi todennäköisesti kohtuulliseksi.

Ilmoitusvelvollisuuden arvioitu hallinnollinen taakka koko yritys kentälle ensimmäisenä vuonna on muutamia kymmeniä tuhansia euroja ja ensimmäisen vuoden jälkeen arviolta enintään noin 10 000 euroa vuodessa. Sen lisäksi kustannuksia syntyy ilmoitusmaksuista, joita voidaan

arvioida kerättävän lain voimaantuloa koskevana vuonna 500 000–600 000 euroa, ja tämän jälkeen vuosittain keskimäärin noin 50 000–150 000 euroa. Yhtä ilmoittajaa kohden kokonaiskustannukset olisivat siis arviolta hieman yli 10 000 euroa. Ottaen huomioon datakeskusinvestointien kokoluokan, datakeskuksille aiheutuva hallinnollinen taakka ja kustannukset pysyvät kohtuullisina.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Huoltovarmuuskeskukselle aiheutuu tietojärjestelmän kehittämisestä ja ylläpitämisestä, tietoturvasta, ilmoitusten käsittelystä, tilannekuvan muodostamisesta ja ylläpitämisestä, julkisen tilannekuvan julkaisemisesta, valvonnasta ja viranomaisyhteistyöstä uusia tehtäviä. Alustavan arvion mukaan tietojärjestelmän perustaminen edellyttäisi 0,5–1,0 miljoonan euron kertaluonteista panostusta sekä pysyviä järjestelmän ylläpitomenoja. Tietojärjestelmän hankintamenetely, ilmoitusten käsittely, tietoja koskeva analyysi sekä valvonta edellyttäisivät arviolta pysyvästi 1–2 henkilötyövuotta. Tehtävien täyttämiseksi vaadittavat resurssit on tarkoitus rahoittaa ilmoitusvelvollisilta perittäviltä ilmoitusmaksuilla.

Ilmoitus ei tarkoittaisi lupaa tai turvallisuushyväksyntää, eikä sen laiminlyönti johtaisi hankkeen tai toiminnan keskeyttämiseen. Samalla tietoa voitaisiin jatkossa hyödyntää poliittisen päätöksenteon tukena.

Energiavirastolle aiheutuu vähäinen lisätehtävä vuosittaisesta datakeskusten raportointitietojen välittämisestä Huoltovarmuuskeskukselle. Työ- ja elinkeinoministeriölle aiheutuu puolestaan vähäinen lisätehtävä Huoltovarmuuskeskuksen ohjauksesta ja vaikuttavuuden seurannasta. Nämä tehtävät rahoitetaan olemassa olevista määrärahoista.

4.2.3 Tietoyhteiskunnalliset vaikutukset

Datakeskusrekisteri voi sisältää liikesalaisuuksia sekä yhteyshenkilö- ja omistustietoja. Ilmoituksiin liittyvä henkilötietojen käsittely perustuisi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuoja-asetus*) 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Erityisiä henkilötietoryhmiä, henkilötunnuksia, asiakasluetteleita, tietoja käsiteltävän datan sisällöstä tai yksityiskohtaisia haavoittuvuustietoja ei kerättäisi. Keskitetty tietovaranto voi lisätä laittoman kohdistetun tiedonhankinnan riskiä, minkä vuoksi käyttöoikeudet, loki, salassapito, turvallisuusluokittelu ja korkea tekninen suojaustaso ovat välttämättömiä.

4.2.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämä tilannekuva voitaisiin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille. Tilannekuva voitaisiin siten luovuttaa valtion hallintoviranomaisille, muille valtion virastoille ja laitoksille, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille ja kunnallisille viranomaisille sekä Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille. Huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetusta laista poiketen tilannekuvaa ei olisi tarpeen luovuttaa Suomen Pankille, Huoltovarmuusneuvostolle tai sektoreiden, poolien ja toimikuntien toimielmille.

Huoltovarmuuskeskuksen oikeus jakaa tilannekuvaa parantaisi valtionhallinnon edellytyksiä ennakoida datakeskusten sähkö- ja verkkovaikutuksia sekä suunnitella tuotantoa, verkkoja, joustoa, varavoimaa ja hukkalämmön hyödyntämistä koskevia poliittisia päätöksiä. Lisäksi

Huoltovarmuuskeskuksen kokonaiskuva datakeskusten sijainnista, kapasiteetista, käyttötarkoituksesta, omistuksesta ja varavoiमारatkaisuista vahvistuisi. Tietoa voitaisiin hyödyntää viranomaisten yhteistyössä ja alueiden käytön suunnittelussa.

Laki parantaisi myös viranomaisten edellytyksiä tunnistaa datakeskuksiin liittyviä mahdollisia kriittisiä riippuvuuksia sekä turvallisuusnäkökohtia. Tietoa voitaisiin hyödyntää varautumisessa sekä turvallisuuspoliittisessa päätöksenteossa.

4.2.5 Vaikutukset sisämarkkinoihin

Ehdotusta on arvioitu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sijoittautumisvapautta ja palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kannalta. Keskeisiä huomioon otettavia sisämarkkinavapauksia ovat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 49 artiklan mukainen sijoittautumisvapaus, SEUT 56 artiklan mukainen palvelujen tarjoamisen vapaus sekä palveluista sisämarkkinoilla annettu direktiivi 2006/123/EY. Sisämarkkinoiden perusvapauksia rajoittavien kansallisten säännösten on EU-tuomioistuimen vakiintuneen tulkinnan mukaisesti oltava perusteltavissa yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä sekä oltava syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Lisäksi EU-tuomioistuimen mukaan hallinnollisen ennakolupajärjestelmän on perusvapaudesta poiketessaan perustuttava objektiivisiin, syrjimättömiin ja etukäteen tiedossa oleviin arviointiperusteisiin, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi.

Ehdotettu sääntely sisältäisi velvollisuuden tehdä ilmoitus Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämään datakeskusrekisteriin asennetun tietotekniikan tehontarpeeltaan vähintään 0,5 megawatin datakeskuksen osalta ennen rakentamisen aloittamista. Ilmoitusvelvollisuus koskisi samalla tavalla kaikkia toimijoita riippumatta niiden kansallisuudesta.

Rekisteriin tehtävä ilmoitus ei olisi toimilupa eikä viranomaisella olisi toimivaltaa hyväksyä, hylätä tai asettaa ehtoja datakeskusinvestoinnille ilmoituksen perusteella. Sääntelyllä ei siten rajoitettaisi markkinoille pääsyä eikä datakeskustoiminnan harjoittamista, vaan sen tarkoituksena olisi viranomaisten tilannekuvan muodostaminen yhteiskunnallisesti merkittävistä datakeskuksista sekä niiden energia-, infrastruktuuri-, huoltovarmuus- ja turvallisuusvaikutuksista.

Vaikka ilmoitusvelvollisuutta pidettäisiin sisämarkkinavapauksien käyttöön jossain määrin vaikuttavana hallinnollisena velvoitteena, sääntelyllä tavoitellaan huoltovarmuuden, kriittisen infrastruktuurin ja turvallisuuden kannalta hyväksyttäviä yleisen edun mukaisia tavoitteita. Kerättävien tietojen määrä ei myöskään ylitä tavoitteen saavuttamiseksi välttämätöntä. Näin ollen ehdotetun sääntelyn voidaan arvioida olevan myös suhteellisuusperiaatteen mukainen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valmistelun yhteydessä arvioitiin vaihtoehtoa säätää raskaammasta rekisteröintimenettelystä ilmoitusmenettelyn sijaan. Tässä vaihtoehdossa viranomaiselle olisi annettu ilmoitusmenettelyä laajemmat toimivaltuudet, kuten toimivalta rekisteröintiä koskevaan päätöksentekoon sekä mahdollisuus puuttua toiminnan aloittamiseen tilanteissa, joissa rekisteröintiä ei olisi tehty. Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös laiminlyöntiin liittyvien seuraamusten tiukempaa sääntelyä. Tiukempaa rekisteröintimenettelyä ei kuitenkaan pidetty tarkoituksenmukaisena tavoitteluihin päämääriin nähden. Vaihtoehdon arvioitiin lisäävän sekä toiminnanharjoittajien että viranomaisen hallinnollista taakkaa ilman, että sillä saavutettaisiin ilmoitusmenettelyyn

verrattuna olennaisesti parempaa viranomaistiedonsaantia tai muuta hyötyä tilannekuvan ylläpitämisen kannalta.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin lisäksi mahdollisuutta säätää ilmoitusmenettelystä valmis-teilla olevan sijoituslupalain yhteydessä, sillä sijoituslupalaissa tullaan säätämään tietyt kriteerit täytettäviin datakeskuksiin kohdistuvasta turvallisuusperusteisesta lupamenettelystä. Tästä vaihtoehdosta luovuttiin hankkeiden erilaisten päämäärien vuoksi.

Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös sitä, voisiko valvontaviranomaisena Huoltovarmuuskeskuksen sijaan toimia Energiavirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto. Datakeskusten kokonaisvaltaiset digitaaliseen ja sähköinfrastruktuuriin liittyvät erityispiirteet ulottuvat kuitenkin Energiaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston valvontaa laajemmalle. Huoltovarmuuskeskus valittaisiin valvontaviranomaiseksi sen valtakunnallisen tilannekuvatehtävän vuoksi. Valinta edellyttäisi riittävää resursointia ja tehtävän tarkkaa erottamista turvallisuusperusteisesta pää-töksenteosta.

5.2 Ulkomaiset ja EU:n keinot

EU:ssa on säädetty datakeskusten raportointivelvollisuudesta EU:n datakeskustietokantaan. Raportointivelvoite on kuvattu tarkemmin nykytilan kuvauksen yhteydessä (jakso 2.1).

Jäsenvaltioissa datakeskuksia seurataan muun muassa kaavoituksen, ympäristölupien, sähköverkkoon liittymisen ja ulkomaisten sijoitusten valvonnan kautta. Valmistelun yhteydessä on laadittu vertailu Ruotsin, Tanskan ja Saksan järjestelmistä. Yhdessäkään valtiossa ei ole täysin samanlaista järjestelmää kuin nyt Suomeen ehdotettava datakeskusrekisteri.

Ruotsi

Ruotsissa on säädetty erillinen kansallinen laki datakeskusten energiatehokkuutta koskevien tietojen julkistamisesta (*Lag (2025:570) om offentliggörande av information om datacenters energiprestanda*) ja se on astunut voimaan 1.7.2025. Lailla on pantu täytäntöön delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 säädetty raportointivelvoite. Ruotsiin ei ole perustettu erillistä kansallista datakeskusrekisteriä, vaan datakeskuksen omistaja tai ylläpitäjä vastaa datakeskuksen energiatehokkuutta koskevien tietojen ilmoittamisesta energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun EU:n datakeskustietokantaan. Raportointivelvollisuus koskee datakeskusten ylläpitäjiä, kun datakeskuksen tehontarve on vähintään 0,5 megawattia. Laki rajaa raportointivelvollisuuden ulkopuolelle myös datakeskukset, 1) joita käytetään turvallisuusherkkään toimintaan, 2) joita käytetään puolustus- tai kriisivalmiustarkoituksiin, tai 3) joissa palveluja tarjotaan yksinomaan turvallisuusherkkää toimintaa taikka puolustus- tai kriisivalmiustarkoituksia varten.

Valvontaviranomaisena toimii *Energimyndigheten*, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden toteutusta. Valvontaviranomaisella on lain nojalla valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa oikeus saada pyynnöstä datakeskuksen omistajalta tai ylläpitäjältä tietoja ja tutustua asiakirjoihin sekä päästä datakeskuksen alueille, datakeskuksen tiloihin sekä muihin tiloihin, jotka eivät ole asumiskäytössä. Valvontaviranomainen voi antaa lain ja delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 noudattamisen varmistamiseksi tarpeellisia määräyksiä. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Tanska

Tanskassa energiatehokkuusdirektiivi sekä delegoitu asetus (EU) 2024/1364 on täytäntöönpantu kansallisella lailla *Bekendtgørelse om indberetning og offentliggørelse af oplysninger vedrørende datacentres energimæssige ydeevne*, joka tuli voimaan 1.9.2024. Tanskaan ei ole perustettu erillistä kansallista datakeskusrekisteriä, vaan lailla velvoitetaan datakeskusten ylläpitäjät raportoimaan datakeskuksen energiatehokkuutta koskevat tiedot EU:n datakeskustietokantaan delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 mukaisesti. Raportointivelvollisuus koskee siten myös Tanskassa tehontarpeeltaan vähintään 0,5 megawatin datakeskuksia. Raportointivelvollisuus ei koske sellaisten datakeskusten omistajia ja ylläpitäjiä, joita käytetään yksinomaan puolustukseen tai väestönsuojeluun liittyviin tarkoituksiin tai jotka tuottavat palveluja tällaisiin lopullisiin tarkoituksiin.

Valvontaviranomaisena toimii *Energistyrelsen*, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista. Valvontaviranomainen voi määrätä datakeskuksen ylläpitäjän täyttämään ilmoitusvelvollisuuden viraston antamassa määräajassa. Velvollisuuden laiminlyönnistä voidaan tuomita rikosoikeudelliseen sakkorangaistukseen.

Saksa

Saksassa energiatehokkuusdirektiivi on täytäntöönpantu kansallisella lailla (*Gesetz zur Steigerung der Energieeffizienz in Deutschland I (Energieeffizienzgesetz - EnEfG)*), joka tuli voimaan marraskuussa 2023. Saksassa on oma kansallinen datakeskusrekisteri (*Energieeffizienzregister für Rechenzentren, RZReg*), jota ylläpitää liittovaltion talous- ja vientivalvontavirasto *Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, BAFA*. Ilmoitusvelvollisuus koskee tehontarpeeltaan vähintään 0,3 megawatin datakeskuksia. Ilmoitettavat tiedot vastaavat energiatehokkuusdirektiivin mukaisia raportoitavia tietoja. Ilmoittamalla tiedot RZRegiin ilmoitusvelvolliset yritykset täyttävät sekä EnEfG:n että energiatehokkuusdirektiivin ja delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 mukaiset vaatimukset. BAFA:ssa toimiva liittovaltion energiatehokkuusyksikkö *Bundesstelle für Energieeffizienz, BfEE* huolehtii kansallisten tietojen ilmoittamisesta EU:n datakeskustietokantaan.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle on rajattu liittovaltion ja osavaltioiden perustuslain suojelusta vastaavat viranomaiset, sotilastiedustelun turvallisuuspalvelu sekä liittovaltion tiedustelu- palvelu, asevoimat sekä välittömästi puolustustarkoituksiin käytettävät toimipaikat ja laitokset riippumatta siitä, käyttävätkö ja ylläpitävätkö niitä Saksan asevoimat vai liittoutuneiden valtioiden asevoimat tai ovatko nämä antaneet niiden käytön ja ylläpidon kolmannen osapuolen tehtäväksi, sekä atomilain soveltamisalaan kuuluvat ydinlaitokset.

6 Lausuntopalaute

Lausuntopyynnössä pyydettiin arviota 0,5 megawatin raja-arvosta ja turvallisuuspoikkeuksesta, ilmoitusvelvollisuuden ajankohdasta, ilmoituksen yhteydessä toimitettavista tiedoista sekä tietojen toimittamisesta poikkeamisesta, muutosilmoituksista ja niiden toimittamisen ajankohdasta, Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeudesta, tietojenantovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta, voimaantulon ajankohdasta sekä siirtymäajasta rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta sekä Huoltovarmuuskeskuksen tehtävästä ja sen resursoinnista.

Hallituksen esitysluonnos oli Lausuntopalvelussa kommentoitavana XX.XX.202X-XX.XX.202X. Annetuissa lausunnoissa todettiin seuraavaa...

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki datakeskusrekisteristä

1 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin Suomeen suunniteltuihin datakeskuksiin, joiden suunniteltu asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 0,5 megawattia. Ilmoitusvelvollisuus koskisi siten hankkeita, joiden toteuttamista valmistellaan Suomessa. Lain voimaan tullessa Suomessa on kuitenkin jo toiminnassa ja rakenteilla olevia datakeskuksia, joihin sovellettaisiin ehdotettua lakia 15 §:n siirtymäsäännöksen mukaisesti. Lain voimaan tullessa lain soveltamisalaan kuuluvien datakeskusten määrän arvioidaan olevan noin 50–60, mukaan lukien jo toiminnassa tai rakenteilla olevat vähintään 0,5 megawatin datakeskukset sekä sellaiset hankkeet, joiden osalta investointipäätös on tehty.

Soveltamisalan alarajaksi ehdotetaan 0,5 megawatin asennetun tietotekniikan tehontarvetta. Raja vastaa Euroopan unionin datakeskusten energiatehokkuusraportoinnissa käytettyä kynnystä. Raja-arvon tarkoituksena on kohdistaa ilmoitusvelvollisuus riittävään määrään datakeskuksia, jotta kattavan kansallisen tilannekuvan muodostaminen olisi mahdollista. Samalla kaikkein pienimmät konesalit jäisivät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, ja sääntelyn hallinnollinen taakka pysyisi oikeasuhtaisena.

Asennetun tietotekniikan tehontarpeeseen luettaisiin palvelinten lisäksi muun muassa tallennuspalvelimet ja -laitteet, runko- ja lähiverkkolaitteet, konesalien näytöt ja käyttölaitteet, valvomon ja varmistusjärjestelmien IT-laitteet, telekommunikaatiolaitteet ja IT-laitteiden sisäiset puhaltimet ja muut datakeskuksen tietoteknisen toiminnan kannalta olennaiset IT-laitteet.

Lakia sovellettaisiin suunnitteilla oleviin datakeskuksiin. Suunnitteilla olevan hankkeen osalta asennetun tietotekniikan tehontarve perustuisi ilmoitushetkellä käytettävissä olevaan arvioon. Jos hanke ei alkuperäisen suunnitelman perusteella kuuluisi lain soveltamisalaan, mutta sen asennetun tietotekniikan tehontarve myöhemmin kasvaisi vähintään 0,5 megawattiin, tulisi hankkeesta tehdä tämän lain mukainen ilmoitus.

Arvioitaessa tehontarvetta, teknisesti ja toiminnallisesti samaan datakeskukseen kuuluvien rakennusten ja peräkkäisten toteutusvaiheiden palvelinlaitetehot laskettaisiin yhteen. Ilmoitusvelvollisuutta ei voitaisi siten kiertää jakamalla kokonaisuus useisiin pienempiin rakennuksiin tai toteutusvaiheisiin. Peräkkäisillä toteutusvaiheilla tarkoitetaan hankkeen sellaisia tiedossa olevia vaiheita, joiden toteuttamisesta on jo tehty investointipäätös.

Pykälän 2 momentissa rajattaisiin lain soveltamisalan ulkopuolelle Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, poliisin, suojelupoliisin tai tullin yksinomaiseen käyttöön tarkoitetut datakeskukset. Raja on tarpeen kansalliseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen liittyvien erityisten intressien vuoksi. Näiden viranomaisten käytössä oleviin järjestelmiin liittyy sellaisia turvallisuusnäkökohtia, ettei niiden sisällyttäminen tämän lain mukaiseen ilmoitus- ja rekisterijärjestelmään ole tarkoituksenmukaista. Kyseessä olisi myös hyvin marginaalinen osuus Suomen datakeskustoimijoista.

2 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin määritelmistä. 1 kohdassa määriteltäisiin datakeskus. Datakeskuksen määritelmä vastaisi myös delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 sovellettua, energiatehokkuusdirektiivin mukaista datakeskuksen määritelmää yhtenäisyyden vuoksi. Datakeskuksella tarkoitettaisiin rakennelmaa tai useita rakennelmia, joissa pidetään, yhdistetään ja ylläpidetään tietokonejärjestelmiä tai -palvelimia sekä datan tallentamiseen, käsittelyyn ja/tai jakeluun sekä niihin liittyviin toimiin käytettäviä oheislaitteita.

Datakeskus voisi olla delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 tarkoitettu yrityskohtainen datakeskus, jota yksittäinen yritys ylläpitää omien tietoteknisten tarpeidensa täyttämiseksi ja hallinnoimiseksi, yhteissijoitusdatakeskus, johon yksi tai useampi asiakas asentaa hallinnoitavakseen omia verkkojaan, palvelimiaan sekä tallennuslaitteitaan ja palvelujaan tai yhteisisännöintidatkeskus, jossa yhdelle tai useammalle asiakkaalle tarjotaan pääsy verkkoihin, palvelimiin ja tallennuslaitteisiin, joiden avulla asiakas tarjoaa omia palvelujaan ja sovelluksiaan, ja jossa datakeskuksen ylläpitäjä tarjoaa sekä tietotekniset laitteet että kiinteistön tuki-infrastruktuurin palveluna.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin asennetun tietotekniikan tehontarve, johon lain soveltamisala perustuu. Asennetun tietotekniikan tehontarpeella tarkoitettaisiin datakeskuksen konesalin pinta-alalle asennettujen verkkojen, palvelimien ja tallennuslaitteiden yhteenlaskettua nimellistehontarvetta megawatteina.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin datakeskuksen ylläpitäjä, joka olisi myös lain mukainen ensisijainen ilmoitusvelvollinen. Datakeskuksen ylläpitäjä olisi se luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka hallinnoi 1 kohdassa tarkoitettua datakeskusta. Datakeskuksen ylläpitäjällä voi datakeskuksen luonteesta riippuen olla erilaisia rooleja ja tehtäviä. Ylläpitäjällä tarkoitetaan datakeskuksesta riippumatta sitä toimijaa, joka on vastuussa datakeskuksen operoinnista.

Yrityskohtaisen datakeskuksen ylläpitäjä olisi delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 tarkoitettu taho, joka hallinnoi datakeskusta kokonaisuudessaan, mukaan lukien kiinteistö ja tarjottujen tietotekniikkapalvelujen käyttö. Yhteissijoitusdatakeskuksen ylläpitäjä olisi taho, joka hallinnoi ja myy tilaa, turvapalveluja, verkkoon pääsyä, sähkönsaantia ja jäähdytyskapasiteettia koko yhteissijoitusdatakeskuksessa yhdelle tai useammalle asiakkaalle, ja joka asentaa keskuksen hallinnoitavakseen omia verkkojaan, palvelimiaan sekä tallennuslaitteitaan ja palvelujaan. Yhteisisännöintidatkeskuksen ylläpitäjä olisi taho, joka hallinnoi yhteisisännöintidatkeskukseen tilaa, turvapalveluja, verkkoon pääsyä, sähkönsaantia, jäähdytystä, verkkoja, palvelimia ja tallennuslaitteita sekä osaa ohjelmistoista, joita tarvitaan tietotekniikkapalvelujen tarjoamiseksi yhdelle tai useammalle asiakkaalle, mukaan lukien tietotekniikan mahdollinen ulkoistaminen.

Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin datakeskuksen omistaja, josta tulisi toimittaa perustiedot ilmoituksen yhteydessä. Omistaja olisi myös toissijainen ilmoitusvelvollinen. Datakeskuksen omistajalla tarkoitettaisiin sitä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa datakeskuksen. Kyseessä olisi taho, jolla on välitön omistus datakeskukseen tai datakeskuksen muodostavaan kiinteistöön, rakennukseen tai muuhun omaisuuskokonaisuuteen, jossa datakeskustoimintaa harjoitetaan. Omistajana pidettäisiin siten sitä tahoa, joka omistaa datakeskuksen suoraan riippumatta siitä, millainen omistus- tai konsernirakenne datakeskuksen taustalla on.

Omistaja voisi olla esimerkiksi datakeskusta varten perustettu osakeyhtiö, kiinteistöosakeyhtiö, keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, muu yhteisö tai luonnollinen henkilö. Jos datakeskuksen ylläpitäjä toimii vuokralaisena kiinteistössä, jonka omistaa erillinen kiinteistöyhtiö, omistajana pidettäisiin lähtökohtaisesti kiinteistön tai datakeskusrakennuksen omistavaa tahoa. Datakeskuksen ylläpitäjä voi joissakin tilanteissa olla myös lain tarkoittama omistaja.

Tarkoituksena on tunnistaa datakeskuksen välitön omistaja yhdenmukaisella tavalla erilaisissa omistus- ja rahoitusrakenteissa. Määritelmä ei kattaisi omistajayhteisön osakkeenomistajia, konsernin emoyhtiöitä tai muita välillisiä omistajia.

Kohdan 5 mukaisella EU:n datakeskustietokannalla tarkoitettaisiin tietokantaa, johon datakeskusten tulee raportoida vuosittain tietoja delegoidun asetuksen 2024/1364 nojalla.

3 §. Datakeskusrekisteri. Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämästä datakeskusrekisteristä sekä rekisteriin tallennettavista tiedoista.

Pykälän 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus ylläpitäisi datakeskusrekisteriä tämän lain soveltamisalaan kuuluvista datakeskuksista ja datakeskushankkeista. Datakeskusrekisterin tarkoituksena olisi tukea 4 §:ssä tarkoitetun kansallisen datakeskuksia koskevan tilannekuvan muodostamista sekä sitä kautta viranomaisten mahdollisuuksia seurata datakeskustoimialan kehitystä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin datakeskusrekisteriin tallennettavista tiedoista. Rekisteriin voitaisiin tallentaa 5 ja 7 §:n perusteella Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitetut tiedot sekä tiedot, jotka Huoltovarmuuskeskus saa tämän lain 10, 11 ja 13 §:n nojalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot rajattaisiin tietoihin, jotka ovat tarpeellisia tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Energiavirastolta saataisiin datakeskuksia koskevia tietoja ainakin delegoidun asetuksen 2024/1364 raportointivelvoitteen nojalla, ja lisäksi muilta viranomaisilta voitaisiin saada esimerkiksi luvitukseen liittyviä tietoja. Muut viranomaiset voisivat antaa tietoja myös tilanteessa, jossa Huoltovarmuuskeskus pyrkii 13 §:n nojalla varmistumaan jonkin toimijan ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta. Myös tällaiset tiedot voitaisiin tallentaa rekisteriin ja niitä voitaisiin käyttää osana 4 §:ssä säädettyä kansallista tilannekuvaa.

Lisäksi säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta tallentaa rekisteriin tiedot, jotka se saa datakeskuksista muun lain nojalla. Säännös olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että Huoltovarmuuskeskuksella olisi mahdollisuus koostaa eri säädösten nojalla saamansa tiedot yhteen ja käyttää koostettua tietoa tilannekuvan luomiseksi. Huoltovarmuuskeskus saisi datakeskuksia koskevaa tietoa ainakin ulkomaisten sijoitusten seurannasta ja lupamenettelyistä ehdotetun lain perusteella, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2027.

4 §. Kansallinen tilannekuva. Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen velvollisuudesta ylläpitää säännöllistä datakeskuksia koskevaa kansallista tilannekuvaa. Lisäksi säädettäisiin velvollisuudesta julkaista vuosittain datakeskustoimialan kehitystä koskeva julkinen yhteenveto.

Pykälän 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus ylläpitää säännöllistä kansallista datakeskuksia koskevaa tilannekuvaa ja jakaa tilannekuvaa 12 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille. Tilannekuvan tarkoituksena on muodostaa ajantasainen ja mahdollisimman kattava kokonaiskuva Suomessa suunnitteilla, rakenteilla ja toiminnassa olevista datakeskuksista sekä niiden kehityksestä. Tilannekuva tukisi erityisesti datakeskusinvestointien, sähkönkäytön, infrastruktuuritarpeiden, huoltovarmuuden sekä digitaalisen infrastruktuurin kehityksen seurantaa ja ennakkointia.

Tilannekuva laadittaisiin datakeskusrekisteriin tallennettujen tietojen sekä muiden Huoltovarmuuskeskuksen käytettävissä olevien tietojen perusteella. Tilannekuvassa voitaisiin tarkastella esimerkiksi datakeskusten lukumäärää, maantieteellistä sijoittumista, kapasiteettia, käyttötarkeitä, sähkönkulutusta, energiaratkaisuja sekä toimialan kehitykseen vaikuttavia yleisiä ilmiöitä.

Tilannekuva voisi sisältää yksittäisiä datakeskuksia koskevia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla liikesalaisiksi katsottavia tietoja. Tilannekuvaa voitaisiin salassapitosäynnösten estämättä jakaa ehdotetun lain 12 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille, joita olisivat julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdissa tarkoitetut viranomaiset. Tämä kattaisi valtion hallintoviranomaiset sekä muut valtion virastot ja laitokset, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaiset sekä kunnalliset viranomaiset sekä Ahvenanmaan maakunnan viranomaiset niiden huolehtiessa valtakunnan viranomaisille kuuluvista tehtävistä maakunnassa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin julkisen yhteenvedon julkaisemisesta. Huoltovarmuuskeskus julkaisisi kerran vuodessa datakeskusten toimialakehitystä koskevan yhteenvedon. Julkisen yhteenvedon tarkoituksena on lisätä datakeskustoimialan läpinäkyvyyttä sekä tuottaa viranomaisille, yrityksille, kunnille ja muille sidosryhmille yleiskuva toimialan kehityksestä Suomessa. Julkaisussa voitaisiin esittää esimerkiksi tilastollisia ja alueellisia koontitietoja datakeskusten määrästä, kapasiteetista, investointikehityksestä, sähkönkäytöstä tai muista toimialan kehitystä kuvaavista tunnusluvuista. Julkisessa yhteenvedossa ei esitettäisi salassa pidettäviä tietoja.

5 §. Ilmoitusvelvollisuus ja ilmoituksen ajankohta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin datakeskuksen ylläpitäjän velvollisuudesta tehdä Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitus 1 §:ssä tarkoitusta datakeskuksesta. Ilmoitusvelvollisuus kohdistettaisiin ensisijaisesti datakeskuksen ylläpitäjään, koska ylläpitäjällä on käytännössä parhaat edellytykset ilmoittaa tietoja datakeskuksen suunnittelusta, toteuttamisesta ja toiminnasta.

Jos datakeskuksella ei ilmoittamishetkenä olisi ylläpitäjää, ilmoituksen tekemisestä vastaisi datakeskuksen omistaja. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että ilmoitusvelvollisuus voidaan täyttää riippumatta siitä, missä vaiheessa hankkeen organisatoriset järjestelyt ovat. Datakeskusrekisteriin saataisiin siten tiedot myös sellaisista hankkeista, joille ei välttämättä ole vielä nimetty ylläpitäjää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ilmoituksen ajankohdasta suunnitteilla olevan datakeskuksen osalta. Lain lähtökohta on, että ilmoitusvelvollisuus koskee datakeskushankkeita, joiden rakentamista ei ole vielä aloitettu. Lain voimaan tullessa Suomessa on kuitenkin jo lukuisia toiminnassa ja rakenteilla olevia datakeskuksia, joiden osalta ilmoitusvelvollisuuden ajankohta määritettäisiin siirtymäsäännöksessä.

Suunnitteilla olevan datakeskuksen osalta ilmoitus olisi tehtävä investointipäätöksen tekemisen jälkeen ja ennen rakentamisen aloittamista. Investointipäätöksellä tarkoitettaisiin päätöstä, jonka perusteella hankkeen toteuttamiseen on sitouduttu siinä määrin, että sen toteuttamista voidaan pitää todennäköisenä. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että hankkeen toteuttamiseen on osoitettu tarvittavat resurssit tai muutoin hyväksytty hankkeen toteuttaminen siten, että toimija on siirtynyt hankkeen suunnitteluvaiheesta toteuttamisvaiheeseen. Tällainen päätös voi perustua esimerkiksi yhtiön toimivaltaisen toimielimen päätökseen, konsernin sisäiseen hyväksymismenettelyyn tai muuhun vastaavaan hankkeen toteuttamista koskevaan ratkaisuun.

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta on pyritty sijoittamaan vaiheeseen, jossa hankkeesta on käytettävissä riittävän luotettavat tiedot, mutta jossa viranomaiset voivat vielä muodostaa ennakoivan tilannekuvan tulevista datakeskusinvestoinneista. Tarkoituksena ei ole kerätä tietoja varhaisessa suunnittelu- tai selvitysvaiheessa olevista hankkeista, joiden toteutumisesta ei vielä ole riittävää varmuutta. Toisaalta ilmoitusta ei tehtäisi vasta datakeskuksen valmistuttua tai toiminnan alettua, koska tällöin lain tavoite ennakoivan tilannekuvan muodostamisesta jäisi toteutumatta.

Rakentamisen aloittamisella tarkoitettaisiin datakeskuksen toteuttamiseen liittyvien rakennustöiden tai muiden vastaavien fyysisten toteutustoimenpiteiden, kuten maanrakennustöiden, käynnistämistä rakennuspaikalla. Ilmoituksen tekeminen ennen rakentamisen aloittamista mahdollistaisi sen, että Huoltovarmuuskeskuksella olisi tieto vireillä olevista datakeskushankkeista niiden toteutuksen alkuvaiheessa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta tehdä ilmoitus vapaaehtoisesti myös sellaisesta datakeskuksesta, joka ei kuuluisi lain soveltamisalaan. Vapaaehtoinen ilmoittaminen

mahdollistaisi datakeskusrekisteriin liittymisen lähtökohtaisesti silloin, kun datakeskuksen asennetun tietotekniikan tehontarve alittaa 0,5 megawatin kynnysarvon. Vapaaehtoisen ilmoittamisen tarkoituksena on lisätä järjestelmän joustavuutta ja mahdollistaa ilmoittautuminen rekisteriin myös sellaisille toimijoille, joille ilmoituksella voi olla merkitystä muun lainsäädännön tai viranomaismenettelyn näkökulmasta tai muista toiminnallisista syistä.

6 §. Huoltovarmuuskeskuselle ilmoitettavat tiedot. Pykälässä säädettäisiin niistä tiedoista, jotka ilmoitusvelvollisen on toimitettava Huoltovarmuuskeskuselle. Tarkoituksena on tuottaa viranomaisille riittävä kokonaiskuva Suomessa sijaitsevista ja suunnitteilla olevista datakeskuksista sekä niiden yhteiskunnallisista vaikutuksista siten, että ilmoitusvelvollisten hallinnollinen taakka pidetään kohtuullisena. Datakeskusrekisteriin kerättäisiin rajatusti tietoja, eikä esimerkiksi datakeskuksissa käsiteltävän datan sisältöä, asiakkaita tai turvallisuusjärjestelyitä koskevia tietoja kysyttäisi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ilmoitukseen olisi sisällytettävä datakeskuksen nimi ja sijaintipaikka sekä yhteys henkilön nimi, asema ja yhteystiedot. Sijaintipaikka tarkoittaisi datakeskuksen sijaintiosoitetta tai osoitteen puuttuessa muuta tarkkaa, yksilöitävissä olevaa sijaintitietoa. Tietoja pyydetäisiin datakeskuksen yksilöimiseksi sekä viranomaisen ja ilmoitusvelvollisen välisen yhteydenpidon mahdollistamiseksi.

Momentin 2 kohdan nojalla ilmoitettaisiin datakeskuksen omistajaa ja ylläpitäjää koskevat tiedot. Tietojen avulla voidaan tunnistaa datakeskuksesta vastaavat toimijat sekä seurata alan omistus- ja toimijarakenteen kehittymistä.

Momentin 3 kohdan nojalla tulisi toimittaa tieto datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävistä tahoista. Tiedot ovat tarpeen datakeskusten omistus- ja määräysvaltarakenteiden hahmottamiseksi erityisesti tilanteissa, joissa datakeskuksen välitön omistaja kuuluu laajempaan konserni- tai sijoitusrakenteeseen. Ilmoituksessa tulee toimittaa tieto määräysvaltaa käyttävistä tahoista sekä mahdollisesta merkityksellisestä väliyhtiöstä.

Määräysvallalla tarkoitettaisiin kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa. Määräysvallan arviointi tapahtuisi siten yhdenmukaisesti eri yritys- ja konsernirakenteissa. Määräysvaltaa käyttävänä pidettäisiin siten tahoa, jolla on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä taikka muutoin oikeus käyttää vastaavaa enemmistöä yhteisön päätöksenteossa. Määräysvalta voisi perustua myös oikeuteen nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen jäsenistä tai vastaavan toimielimen jäsenistä. Määräysvalta voisi perustua lisäksi osakassopimukseen, yhtiöjärjestykseen, sopimusjärjestelyyn tai muuhun vastaavaan järjestelyyn, jonka perusteella taholla on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yhteisön hallintoon tai päätöksentekoon. Datakeskuksessa voisi olla myös yhteinen määräysvalta. Arviointi tehtäisiin kokonaisharkinnan perusteella.

Määräysvalta voisi syntyä myös välillisesti yhden tai useamman yhteisön kautta. Datakeskusrekisteriin ilmoitettavien tietojen tarkoituksena on mahdollistaa datakeskuksen omistus- ja määräysvaltarakenteen tunnistaminen myös silloin, kun datakeskuksen välitön omistaja kuuluu laajempaan konserniin tai kansainväliseen yritysraakenteeseen.

Momentin 4 kohdan mukaisesti ilmoitettaisiin datakeskuksen käyttötarkoitus. Käyttötarkoituksella tarkoitettaisiin esimerkiksi pilvipalveluihin, yhteissijoitustoimintaan, yrityksen omaan käyttöön tai tekoälylaskentaan liittyvää toimintaa. Tarkoituksena ei ole kerätä tietoja yksittäisistä asiakkaista tai käsiteltävän datan sisällöstä.

Momentin 5 kohdan mukaan ilmoitettaisiin datakeskuksen arvioitu toteuttamisaikataulu. Tiedon avulla voidaan muodostaa käsitys datakeskusinvestointien ajoittumisesta ja niiden mahdollisista yhteisvaikutuksista. Ilmoitushetkellä jo toiminnassa olevien datakeskusten osalta tulisi toimittaa toteuttamisaikataulu mahdollisten laajennusten osalta, jos sellaisia on suunnitteilla.

Momentin 6 kohdan nojalla tulisi ilmoittaa arvio vuosittaisesta sähkönkulutuksesta ja sähkötehon tarpeesta ilmoitusta seuraavan viiden vuoden ajanjaksolla sekä kuvaus tulevista sähköverkko- ja infrastruktuuritarpeista. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi sähkönsiirtoon, tietoliikenneyhteyksiin, jäähdytysratkaisuihin tai liikennejärjestelyihin liittyvät tarpeet. Tiedon avulla arvioitaisiin muun muassa alueellisia verkkovaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Tietoja voitaisiin lisäksi hyödyntää erityisesti infrastruktuurin kehittämiseksi ja kapasiteettitarpeiden arvioimiseksi.

Momentin 7 kohdan nojalla tulisi ilmoittaa tieto datakeskuksen rakennus- ja ylläpitovaiheen työllisyysvaikutuksista. 7 kohdan mukainen arvio tukisi myös datakeskusinvestointien alueellisten vaikutusten arviointia.

Momentin 8 kohdassa tarkoitettu asennetun tietotekniikan tehontarve kuvaisi datakeskuksen yhteenlaskettua nimellistehontarvetta, ja olisi myös tarpeen 1 §:n mukaisen soveltamiskynnyksen arvioimiseksi. Kapasiteettia koskevat tiedot olisivat keskeisiä arvioitaessa datakeskusten kehitystä Suomessa.

Momentin 9 kohdan mukaiset tiedot sähköliittymän enimmäistehosta ovat tarpeen datakeskusten sähkönkäytön sekä sähköjärjestelmään kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi.

Momentin 10 kohdan mukaan ilmoitettaisiin tiedot energiatehokkuudesta. Energiatehokkuuden osalta tulisi toimittaa datakeskuksen PUE-luku (*Power Usage of Effectiveness*). PUE-luku on datakeskuksen energiatehokkuuden keskeisin mittari, joka kertoo, kuinka tehokkaasti datakeskus käyttää sähköä. Se lasketaan jakamalla datakeskuksen kokonaisenergiankulutus IT-laitteiden energiankulutuksella. Tietoja voidaan hyödyntää arvioitaessa datakeskustoimialan energiatehokkuuden kehitystä ja siihen liittyviä vaikutuksia.

Momentin 11 kohdan mukaiset tiedot kiinteistön koosta, datakeskuksen pinta-alasta ja konesalien lattiapinta-alasta täydentävät kokonaiskuvaa hankkeen fyysisestä laajuudesta ja alueellisesta merkityksestä. Jos datakeskus kattaa rakenteiden ryhmän, datakeskuksen konesalien pinta-ala kattaisi kaikkien rakenteiden konesalien pinta-alat.

Momentin 12 kohdan nojalla toimitettaisiin kuvaus varavoimaan, omaan energiantuotantoon, energiavarastointiin, kulutusjoustoön ja hukkalämmön hyödyntämiseen liittyvistä suunnitelmista. Varavoiman ja energiantuotannon osalta tulisi ilmoittaa teho megawatteina, tuotantomuoto ja käytettävä polttoaine. Tiedot tukevat sähköjärjestelmän, energiapolitiikan ja huoltovarmuuden kannalta merkityksellisten tekijöiden arviointia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa 1 momentin 9–12 kohdassa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta. Hankkeesta ei välttämättä ole vielä käytettävissä kaikkia tietoja silloin, kun ilmoitus on tehtävä 5 §:n mukaisesti investointipäätöksen jälkeen mutta ennen rakentamisen aloittamista. Tiedot olisi kuitenkin toimitettava viipymättä niiden tultua ilmoitusvelvollisen saataville. Säännöksen tarkoituksena on sovittaa yhteen varhaisen ilmoittamisen tavoite ja hankkeiden erilaiset kehitysvaiheet.

Pykälän 4 momentin tarkoituksena on vähentää päällekkäistä hallinnollista taakkaa. Jos datakeskus olisi toimittanut 1 momentin 9–12 kohdassa tarkoitetut tiedot delegoidun asetuksen (EU)

2024/1364 nojalla EU:n datakeskustietokantaan, samoja tietoja ei tarvitsisi toimittaa uudelleen Huoltovarmuuskeskukselle. Tiedot voitaisiin saada viranomaisten välisen tiedonvaihdon kautta. Tällä vältettäisiin tarpeeton kaksinkertainen raportointi. Jos datakeskusta koskevia tietoja ei ole toimitettu EU:n datakeskustietokantaan, ne tulisi toimittaa Huoltovarmuuskeskukselle, ellei tämän pykälän 2 momentin poikkeuksesta muuta johdu. Pykälän 4 momentin poikkeus koskisi ainoastaan kohtia 9–12, sillä datakeskuksista on rekisteröitymisen yhteydessä kerättävä joka tapauksessa perustiedot. Lisäksi datakeskuksilta on kerättävä asennetun tietotekniikan tehontarve ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi. Loput kerättävistä tiedoista ovat tietoja, joita EU:n datakeskustietokantaan ei tarvitse toimittaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin valtioneuvoston asetuksenantovaltuudesta. Tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa ilmoitettavien tietojen esittämistavasta sekä ilmoitusmenettelystä. Valtuutuksen tarkoituksena on varmistaa tietojen yhdenmukaisuus ja vertailukelpoisuus sekä mahdollistaa teknisluonteisten vaatimusten ajantasainen täsmentäminen ilman lain muuttamista. Tarkoituksena olisi varmistaa, että myös ilmoitusmenettelystä voidaan tarvittaessa antaa selkeyttäviä säännöksiä. Asetuksella ei voitaisi laajentaa pykälässä säädettyä ilmoitettavaa tietosisältöä.

7 §. Muutoksista ilmoittaminen. Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa Huoltovarmuuskeskukselle datakeskusrekisteriin ilmoitettujen tietojen muutoksista. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että datakeskusrekisterin tiedot pysyvät ajantasaisina, ja että 4 §:ssä tarkoitettu kansallinen tilannekuva perustuu mahdollisimman oikeisiin ja ajankohtaisiin tietoihin. Muutoksista olisi tarpeen ilmoittaa vain hyvin rajatuissa tapauksissa, sillä Huoltovarmuuskeskus saisi toiminnassa olevien datakeskusten osalta delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 nojalla vuosittain raportoitavat tiedot viranomaisten tiedonvaihdon perusteella. Näin ollen Huoltovarmuuskeskus saisi vuosittain laajalti tietoonsa datakeskusten osalta päivittyneet tiedot.

Pykälän 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen olisi ilmoitettava Huoltovarmuuskeskukselle 30 päivän kuluessa muutoksesta, joka koskee datakeskuksen määräysvaltaa, omistusta tai ylläpitäjää. Ilmoitusvelvollisuus koskisi sellaisia muutoksia, jotka vaikuttavat datakeskuksesta vastaavan toimijan tai datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävän tahon tunnistamiseen.

Omistuksen muutoksella tarkoitettaisiin esimerkiksi datakeskuksen tai datakeskuksen omistavan yhtiön luovutusta toiselle taholle. Ylläpitäjän muutoksella tarkoitettaisiin tilannetta, jossa datakeskuksen operatiivisesta toiminnasta vastaava taho vaihtuu. Määräysvallan muutoksella tarkoitettaisiin muutosta, jonka seurauksena datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävä taho vaihtuu tai määräysvaltarakenne muuttuu olennaisesti. Ilmoitusvelvollisuus ei koskisi sellaisia omistussuhteiden tai osakeomistuksen vähäisiä muutoksia, jotka eivät johda määräysvaltaa käyttävän tahon vaihtumiseen tai olennaiseen muutokseen määräysvaltasuhteissa. Esimerkiksi julkisesti noteeratun yhtiön osakkeiden tavanomaisesta kaupankäynnistä johtuvat muutokset eivät yksinään synnyttäisi ilmoitusvelvollisuutta, elleivät ne johda määräysvallan siirtymiseen uudelle taholle tai muutoin olennaisesti muuta datakeskusta koskevaa määräysvaltarakennetta. Ilmoitus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa muutoksen toteutumisesta. Määräajan tarkoituksena on varmistaa rekisteritietojen ajantasaisuus samalla, kun ilmoitusvelvolliselle jätetään riittävä aika ilmoituksen tekemiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa datakeskushankkeen tai datakeskuksen toiminnan keskeyttämisestä sekä hankkeen tai toiminnan päättymisestä. Keskeyttämisellä tarkoitettaisiin tilannetta, jossa hankkeen toteuttaminen tai datakeskuksen toiminta keskeytetään toistaiseksi tai pidemmäksi ajaksi. Hankkeen päättymisellä tarkoitettaisiin esimerkiksi investointihankkeen raukeamista tai peruuttamista. Toiminnan päättymisellä tarkoitettaisiin datakeskuksen käytön lopettamista pysyvästi. Myös näistä muutoksista olisi ilmoitettava

Huoltovarmuuskeskukselle 30 päivän kuluessa keskeytymisestä tai päättymisestä. Tiedot ovat tarpeen datakeskusrekisterin ajantasaisuuden ylläpitämiseksi sekä sen varmistamiseksi, että kansallinen tilannekuva kuvaa mahdollisimman tarkasti suunnitteilla olevien, rakenteilla olevien ja toiminnassa olevien datakeskusten määrää ja kehitystä. Keskeytyneitä tai päättyneitä hankkeita koskevat tiedot ovat lisäksi merkityksellisiä arvioitaessa datakeskusinvestointien toteutumista sekä niiden vaikutuksia energia- ja infrastruktuurijärjestelmiin.

Pykälän 3 momentin ilmoitusvelvollisen olisi ilmoitettava Huoltovarmuuskeskukselle myös muista 6 §:n mukaisten tietojen muutoksista, joilla on merkittävä vaikutus toiminnan laajuuteen tai luonteeseen. Tällainen tieto voisi olla esimerkiksi investointipäätös merkittävistä laajennusinvestoinneista taikka tieto siitä, että datakeskuksen ilmoitettu käytön luonne muuttuu tai laajenee. Ilmoitusvelvollisuus voisi koskea esimerkiksi tilanteita, joissa on tehty investointipäätös uuden toiminnan, kuten pilvipalvelutoiminnan tai tekoälylaskennan aloittamisesta. Tarkoituksena ei olisi, että tavanomaisen liiketoiminnan kehittämisen piiriin liittyviä asioita ilmoitettaisiin.

Kun muutoksen vaikutus asennetun tietotekniikan tehontarpeeseen olisi alle 10 prosenttia suhteessa 6 §:n nojalla toimitettuun tietoon, tai alle 100 kilowattia, muutoksista ei tarvitsisi ilmoittaa. Muutos tulisi ilmoittaa vain, jos muutos suhteessa Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitettuun nähden olisi 10 prosenttia tai yli, ja muutos olisi vähintään 100 kilowattia. Mikäli 10 prosentin raja-arvo ylittyisi, mutta 100 kilowatin raja-arvo alittuisi, muutosta ei tarvitsisi ilmoittaa Huoltovarmuuskeskukselle. Prosentuaalinen raja-arvo olisi tarpeen datakeskusten hyvin erilaisten kokojen vuoksi, ja toisaalta 100 kilowatin raja-arvolla varmistettaisiin, että pienemmät datakeskukset eivät joudu ilmoittamaan muutoksista, joilla ei katsota olevan tilannekuvan kannalta merkitystä. Tarkoituksena on asettaa tarkat ja mitattavissa olevat reunaehdot sille, minkälainen laajentuminen katsotaan merkittäväksi.

Pykälän 3 momentin mukainen ilmoitus toiminnan laajuuteen tai luonteeseen vaikuttavasta uudesta investoinnista tulisi ilmoittaa investointipäätöksen tekemisen jälkeen ja ennen rakentamisen aloittamista. Muutosilmoituksen ajankohta vastaisi siten 5 §:ssä säädetyn alkuperäisen ilmoituksen ajankohtaa. Tarkoituksena on, että Huoltovarmuuskeskus saisi ilmoituksen sähköverkkoon vaikuttavista muutoksista ennakkollisesti ennen laajennuksen lopullista toteutumista. Muusta toiminnan laajuuteen tai luonteeseen vaikuttavasta muutoksesta ilmoitetaan 30 päivän kuluessa muutoksesta. Tällaisia muutoksia olisivat esimerkiksi muutokset, jotka eivät ole edellyttäneet erillistä investointipäätöstä.

8 §. Ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu. Pykälässä säädettäisiin datakeskuksen tekemän ilmoituksen käsittelystä perittävstä maksusta. Huoltovarmuuskeskukselle aiheutuisi datakeskuksia koskevien ilmoitusten vastaanottamisesta, käsittelystä ja rekisteröinnistä kustannuksia. Ilmoituksen käsittely olisi siten yksittäiseen ilmoitusvelvolliseen kohdistuva viranomaisen suorite. Ilmoitusten käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi Huoltovarmuuskeskuksella olisi oikeus periä ilmoituksen käsittelystä maksu.

Maksu perittäisiin kertaluonteisesti 5 §:n mukaisen ilmoituksen sekä 7 §:n mukaisen muutosilmoituksen käsittelystä. Maksujen olisi tarkoitus olla kiinteitä julkisoikeudellisia suoritemaksuja. Maksujen määrittämisessä otettaisiin huomioon valtion maksuperustelaissa säädetyt julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen määrittymistä koskevat perusteet. Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 § mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun tulee lähtökohteisesti vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Saman pykälän mukaan samanlaatuisista suoritteista voidaan määrätä samansuuruinen kiinteä maksu, vaikka yksittäisten suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset poikkeaisivat toisistaan. Tällöin maksun suuruutta määrättäessä otetaan huomioon suoritteiden keskimääräinen

kokonaiskustannus. Sääntely vastaisi tältä osin valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta omaksuttua sääntelytapaa.

Maksujen määrästä säädettäisiin valtion maksuperustelain mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

9 §. Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät ja ohjaus. Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen tehtävistä tämän lain mukaisena viranomaisena sekä työ- ja elinkeinoministeriön ohjaustehtävästä.

Pykälän 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus toimisi lain mukaisena rekisteri- ja valvontaviranomaisena. Huoltovarmuuskeskuksen tehtävänä olisi vastaanottaa laissa tarkoitetut ilmoitukset, käsitellä niitä sekä valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Lisäksi Huoltovarmuuskeskus vastaisi 3 §:ssä säädetyn datakeskusrekisterin ylläpitämisestä ja 4 §:ssä tarkoitetun kansallisen datakeskuksia koskevan tilannekuvan laatimisesta.

Pykälässä säädetty tehtävät eivät muuttaisi datakeskustoiminnan oikeudellista luonnetta. Huoltovarmuuskeskus ei toimisi datakeskusten lupaviranomaisena eikä sillä olisi toimivaltaa hyväksyä, estää tai asettaa ehtoja yksittäisille datakeskushankkeille tämän lain perusteella. Viranomaisen tehtävä rajoittuisi tietojen vastaanottamiseen, datakeskusrekisterin ylläpitämiseen, tilannekuvan muodostamiseen sekä ilmoitusvelvollisuuden valvontaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön vastuusta lain toimeenpanon ohjauksessa, kehittämisessä ja seurannassa. Ministeriö vastaisi lain toimivuuden arvioinnista, sääntelyn kehittämisestä sekä siitä, että järjestelmä tukee sille asetettuja tavoitteita. Ministeriön ohjaus kohdistuisi lain toimeenpanoon ja kehittämiseen eikä yksittäisten ilmoitusten käsitelyyn.

10 §. Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoja eräiltä viranomaisilta ja muilta toimijoilta tässä laissa tarkoitetun datakeskuksia koskevan kansallisen tilannekuvan muodostamiseksi sekä ilmoitusvelvollisuuteen liittyvän valvontatehtävän suorittamiseksi.

Pykälän 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada pyynnöstä maksutta Energiavirastolta tiedot, jotka datakeskukset ovat raportoineet EU:n datakeskustietokantaan delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 nojalla, sekä muut sellaiset datakeskuksia koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi tai ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi.

Energiavirasto toimii Suomessa delegoidussa asetuksessa (EU) 2024/1364 tarkoitettuun datakeskusten energiatehokkuusraportointiin liittyvänä toimivaltaisena viranomaisena. Datakeskukset toimittavat EU:n datakeskustietokantaan tietoja muun muassa energiankulutuksesta, energiatehokkuudesta, kapasiteetista ja toiminnan teknisistä ominaisuuksista. Osa näistä tiedoista vastaa tietoja, joita tarvittaisiin myös ehdotetun lain mukaisen tilannekuvan muodostamisessa. Säännöksen tavoitteena on vähentää päällekkäistä tiedonkeruuta sekä mahdollistaa viranomaisen jo hallussa olevien tietojen hyödyntäminen. Oikeus saada muitakin Energiaviraston hallussa olevia datakeskuksia koskevia tietoja olisi sidottu välttämättömyysvaatimukseen. Tiedonsaantioikeus kattaisi vain sellaiset tiedot, joilla on asiallinen yhteys tämän lain mukaiseen tilannekuvatehtävään.

Pykälän 2 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada pyynnöstä maksutta elinvoimakeskuksilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi tai ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi. Momenttiin on pyritty luettelemaan tyhjentävästi ne viranomaiset, joilta Huoltovarmuuskeskus voisi tarvita tietoja laissa mainittujen tehtävien suorittamiseksi. Edellä mainitut viranomaiset myöntävät erilaisia lupia datakeskushankkeille, ja tiedoilla voitaisiin täydentää datakeskuksista rakennettavaa tilannekuvaa. Lisäksi tietoja olisi joissakin tapauksissa tarpeen saada 13 §:n mukaisen valvontatehtävän toteuttamiseksi.

Sääntelyä voidaan pykälän osalta pitää täsmällisenä ja tarkkarajaisena, koska tiedonsaannin käyttötarkoitus, tiedon luovuttajat sekä tiedonsaantiin oikeutettu viranomainen on laissa yksilöity.

11 §. Tietojenantovelvollisuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin elinkeinonharjoittajan ja elinkeinoelämän järjestön velvollisuudesta Huoltovarmuuskeskuksen pyynnöstä antaa salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Huoltovarmuuskeskukselle ehdotetun lain nojalla säädettävien tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedonsaantioikeus vastaisi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 22 §:ssä säädettyä tiedonsaantioikeutta, jonka nojalla Huoltovarmuuskeskuksella on oikeus saada elinkeinonharjoittajilta ja elinkeinoelämän järjestöiltä tietoja muun muassa sen lakisääteisen tilannekuvatehtävän toteuttamiseksi. Elinkeinonharjoittajia ja elinkeinoelämän järjestöjä koskeva tiedonsaantioikeus olisi olennainen ja välttämätön myös datakeskuksia koskevan tilannekuvatehtävän mahdollistamiseksi. Tiedonsaantioikeuden nojalla Huoltovarmuuskeskus voisi salassapitosäännösten estämättä saada tilannekuvan muodostamiseksi tietoa myös esimerkiksi järjestelmävastaavalta kantaverkonhaltijalta Fingridiltä. Tiedonsaantioikeus on rajattu koskemaan ainoastaan tässä laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi välttämättömiä tietoja.

Säännös olisi tarpeen myös 13 §:n mukaisen valvontatehtävän toteuttamiseksi. Säännöksellä varmistettaisiin se, että pääsääntöisesti yksityisessä omistuksessa olevat datakeskukset ovat velvollisia toimittamaan Huoltovarmuuskeskukselle tietoja muun muassa niiden ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi.

Sääntelyä voidaan pykälän osalta pitää täsmällisenä ja tarkkarajaisena, sillä tiedonsaannin käyttötarkoitus on yksilöity ja tarkasti rajattu, tiedonsaantiin oikeutettu viranomainen on laissa yksilöity ja tiedonantovelvollisuus on rajattu välttämättömiin tietoihin.

Pykälän 2 momentin mukaan tiedot olisi toimitettava maksutta, ilman aiheetonta viivytystä ja vaadittaessa kirjallisina.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Huoltovarmuuskeskuksella ei ole oikeutta saada sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 16 §:ssä tarkoitetun lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja.

12 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta luovuttaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua tilannekuvaa sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, tietyille viranomaisille. Huoltovarmuuskeskus voisi luovuttaa myös tiedon rekistriesityksessä olevista datakeskuksista sekä yksittäistä datakeskusta koskevan datakeskusrekisteriin tallennetun tiedon.

Datakeskuksia koskeva tilannekuva saattaa sisältää salassa pidettäviä tietoja, minkä vuoksi on tarpeen säätää tilannekuvan luovuttamisesta viranomaisille. Pykälän mukaan Huoltovarmuuskeskusella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu tilannekuva viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille. Tilannekuva voitaisiin siten luovuttaa valtion hallinto- viranomaisille, muille valtion virastoille ja laitoksille, hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille ja kunnallisille viranomaisille sekä Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille.

Viranomaisille tapahtuvan luovuttamisen tarkoituksena olisi mahdollistaa datakeskustoimialaa koskevan kansallisen tilannekuvan hyödyntäminen niissä viranomaisissa, joiden tehtäviin kuuluu datakeskusten toimintaedellytysten, energiavaikutusten, infrastruktuuritarpeiden, digitaalisen toimintaympäristön, varautumisen tai huoltovarmuuden seuranta, ennakointi tai kehittäminen. Tietoja voitaisiin hyödyntää esimerkiksi energiasäätelyn kehityksen seurannassa, sähköverkon ja muun infrastruktuurin suunnittelussa, aluekehityksessä, digitaalisen infrastruktuurin tarkastelussa, varautumisessa sekä huoltovarmuuden kannalta merkityksellisten riippuvuuksien arvioinnissa. Tilannekuvaa olisi siten tarpeen luovuttaa edellä mainituista syistä säännöllisesti ainakin työ- ja elinkeinoministeriölle sekä Energiavirastolle. Tilannekuvaa voitaisiin luovuttaa tarvittaessa myös kunnille muun muassa aluekehityksen tarpeisiin.

Lisäksi tilannekuvaa luovutettaisiin aina tarpeen mukaan esimerkiksi muille ministeriöille sekä ministeriöiden alaisille virastoille päätöksenteon tueksi. Tilannekuvan yhtenä tarkoituksena on parantaa viranomaisten edellytyksiä tunnistaa datakeskuksiin liittyviä mahdollisia kriittisiä riippuvuuksia sekä turvallisuusnäkökohtia. Tilannekuvaa voitaisiin tarpeen tullen hyödyntää varautumisessa sekä turvallisuuspoliittisessa päätöksenteossa. Näin ollen tilannekuvaa luovutettaisiin tarvittaessa esimerkiksi puolustusministeriölle, sisäministeriölle, suojelupoliisille ja muille valtion virastoille, joilla on kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyviä tehtäviä.

Ehdotettu pykälä vastaisi pitkälti huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 23 §:ää. Tietojen luovuttaminen olisi kuitenkin rajattu vain ehdotetun lain kannalta relevantteihin viranomaisiin, ja Huoltovarmuuskeskusta annetusta laista poiketen tilannekuvaa ei olisi tarpeen luovuttaa Suomen Pankille, Huoltovarmuusneuvostolle tai sektoreiden, poolien ja toimikuntien toimielimille. Tilannekuva saattaa sisältää datakeskusten julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä tietoja, joten tiedonsaantia koskeva oikeus on rajattu vain lain tarkoituksen kannalta tarpeelliseen.

Huoltovarmuuskeskus voisi luovuttaa edellä mainituille tahoille myös tiedon rekisterissä olevista datakeskuksista. Tiedon jakaminen olisi tarpeen edellä esitetyn lisäksi esimerkiksi tilanteissa, joissa ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen olisi asetettu jonkin etuuden tai oikeuden edellytykseksi.

Huoltovarmuuskeskus voisi jakaa myös yksittäistä datakeskusta koskevan datakeskusrekisteriin tallennetun tiedon. Vaikka tällaiset tiedot voivat ilmetä jo tilannekuvasta, oikeudesta säädettäisiin selvyiden vuoksi erikseen. Yksittäistä datakeskusta koskevan tiedon jakaminen olisi tarpeen muun muassa viranomaisten valvontatehtävien mahdollistamiseksi. Esimerkiksi Energiavirasto toimii Suomen päästökauppaviranomaisena laitosten osalta. Polttoaineteholtaan yli 20 megawatin laitokset kuuluvat päästökauppaan, ja säännökset koskevat myös datakeskuksia. Datakeskusten valvonta yhdenvertaisella tavalla on haastavaa, sillä tietoa polttoainetehoista ei löydy kootusti. Datakeskusrekisteri ja tiedonvaihto Huoltovarmuuskeskukseen ja Energiaviraston välillä osana viranomaisten yhteistyötä helpottaisi muun ohella päästökauppalaitosten valvontaa. Jaettavat tiedot olisi yksittäisen datakeskuksen osalta rajattu datakeskusrekisteriin tallennettuihin tietoihin.

13 §. *Valvonta ja uhkasakko.* Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen käytettävissä olevista hallinnollisista keinoista ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonnan tarkoituksena olisi huolehtia siitä, että Huoltovarmuuskeskus pystyy tarpeen tullen varmistumaan siitä, onko datakeskusrekisteriin toimitettu laissa edellytetyt tiedot oikea-aikaisesti, jotta kansallinen tilannekuva voidaan muodostaa luotettavasti.

Yksityisten elinkeinonharjoittajien investointipäätökset ovat salassa pidettävää tietoa, eikä investointipäätöksistä aina anneta tietoa julkisuuteen. Huoltovarmuuskeskuksella ei siten välttämättä ole aina ajantasaista tietoa sellaisista vireillä olevista hankkeista, joiden osalta ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin arviointi voisi tulla kyseeseen. Huoltovarmuuskeskuksen tehtävänä ei olisi aktiivisesti kartoittaa mahdollisia keskeneräisiä, ilmoittamatta olevia hankkeita, vaan reagoida mikäli julkisista lähteistä tai muutoin Huoltovarmuuskeskuksen tietoon tulleiden seikkojen perusteella olisi syytä epäillä, että jokin datakeskus on saattanut jättää noudattamatta ilmoitusvelvollisuutta.

Pykälän 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus voisi pyytää selvityksen 5 ja 7 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Selvityspyyntö voisi koskea esimerkiksi sitä, kuuluuko datakeskus lain soveltamisalaan, onko ilmoitus tehty määräajassa tai ovatko ilmoitetut tiedot riittäviä ja ajantasaisia. Ilmoitusvelvollisuuden selvittämistä koskevissa tapauksissa selvitys voidaan pyytää datakeskuksen oletetulta ylläpitäjältä, omistajalta tai datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävältä taholta. Muussa tapauksessa selvitys pyydetään ilmoitusvelvolliselta.

Jos ilmoituksessa havaittaisiin puutteita tai virheitä taikka ilmoitus olisi jäänyt kokonaan tekemättä, Huoltovarmuuskeskus voisi kehottaa ilmoitusvelvollista korjaamaan puutteen, täydentämään ilmoitusta tai tekemään puuttuvan ilmoituksen. Kehotuksessa olisi asetettava kohtuullinen määräaika velvollisuuden täyttämiseksi. Säännöksen tarkoituksena on ensisijaisesti ohjata ilmoitusvelvollisia vapaaehtoisesti täyttämään laissa säädetty velvoitteensa ilman varsinaisia seuraamustoimenpiteitä.

Pykälän 2 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskus voisi tehostaa antamaansa kehotusta uhkasakolla. Uhkasakon tarkoituksena olisi varmistaa ilmoitusvelvollisuuden toteutuminen tilanteissa, joissa ilmoitusvelvollinen ei kehotuksesta huolimatta täytä velvollisuuksiaan. Uhkasakoon sovellettaisiin uhkasakkolakia (1113/1990). Uhkasakon asettaminen edellyttäisi tapauskohtaista harkintaa, ja sen suuruuden tulisi olla oikeassa suhteessa laiminlyönnin laatuun ja merkitykseen. Pykälässä säädetty valvontakeinot rajattaisiin ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontaan. Huoltovarmuuskeskukselle ei annettaisi oikeutta suorittaa tarkastuksia datakeskusten toimitiloissa eikä toimivaltaa keskeyttää tai estää datakeskushankkeen toteuttamista tai datakeskuksen toimintaa.

14 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän mukaan muutosta saisi hakea valittamalla Huoltovarmuuskeskuksen tekemään uhkasakon asettamista tai maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen. Muutoksenhausta säädettäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Uhkasakkoa koskevalla päätöksellä on välittömiä oikeusvaikutuksia ilmoitusvelvollisen oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jolloin asianmukainen muutoksenhakukeino on turvattava. Säännöksellä turvataan perustuslain 21 §:ssä tarkoitettu oikeus saada viranomaisen päätös riippumattoman tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Huoltovarmuuskeskuksen antama selvityspyyntö tai kehoitus ilmoituksen tekemiseen, täydentämiseen tai korjaamiseen eivät sen sijaan olisi sellaisia itsenäisiä hallintopäätöksiä, joista voisi erikseen valittaa.

15 §. Voimaantulo. Laki tulisi voimaan 1.1.2027. Voimaantuloajankohdan tarkoituksena on varata Huoltovarmuuskeskukselle riittävä aika datakeskusrekisterin käyttöönottoon sekä ilmoitusten vastaanottamiseen tarvittavien menettelyjen valmisteluun.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siirtymäsäännöksestä. Lain 5 §:n mukaan ilmoitus on toimitettava Huoltovarmuuskeskukselle ennen rakentamisen aloittamista. Lain voimaan tullessa jo rakentamisvaiheessa olevasta tai toiminnassa olevasta, 1 §:ssä säädetty edellytykset täyttävästä datakeskuksesta olisi tehtävä tämän lain mukainen ilmoitus kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta, 30.6.2027 mennessä. Jo toiminnassa olevien datakeskusten tulisi ilmoittaa 6 §:ssä tarkoitetut tiedot toteutmana. Rakenteilla olevien datakeskusten tulisi ilmoittaa ne tiedot toteutmana, jotka ovat jo saatavilla, ja loput tiedoista arviona. Arvioina toimitettujen tietojen osalta toimitetaan myös tieto siitä, mihin arvio perustuu.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen velvollisuudesta julkaista 4 §:ssä tarkoitettu julkinen datakeskuksia koskeva yhteenveto ensimmäisen kerran 29.2.2028 mennessä, ja tämän jälkeen vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Julkaisuaikataulun tarkoituksena on varmistaa tiedon säännöllinen saatavuus ja tilannekuvatiedon vertailukelpoisuus eri vuosien välillä.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää ilmoitettavien tietojen esittämistavasta sekä ilmoitusmenettelystä.

9 Voimaantulo

Laki tulisi voimaan 1.1.2027. Rakenteilla tai toiminnassa olevien datakeskusten tulisi tehdä ilmoitus 30.6.2027 mennessä.

10 Suhde muihin esityksiin

10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esitys ei riipu oikeudellisesti muista esityksistä.

10.2 Suhde talousarvioesitykseen

Huoltovarmuuskeskuksen uusien tehtävien rahoitusta ei sisällytetä vuoden 2027 talousarvioon. Huoltovarmuuskeskuksen valvonta- ja rekisteritehtävä rahoitetaan omakustannusarvoon perustuvilla ilmoitusmaksuilla.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 33/2005 vp, PeVL 16/2003 vp ja PeVL 67/2002 vp. Valiokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykseksi säädetty rekisteröitymisvelvollisuus, jonka nojalla on annettu viranomaiselle harkintavaltaa sen suhteen, täyttääkö elinkeinonharjoittaja rekisteröitymisen edellytykset, on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä rinnastettu luvanvaraisuuteen (PeVL 15/2008 vp, PeVL 45/2001 vp ja PeVL 24/2000 vp).

Ehdotuksessa säädetään ilmoitusvelvollisuudesta, joka ei rajoita perustuslain 18 §:ssä turvattua elinkeinovapautta. Ehdotetulla lailla ei säädetäisi rekisteröitymisestä, joka toimisi edellytyksenä toiminnan harjoittamiselle vaan rekisteristä, joka palvelisi valtionhallinnon tietotarpeita. Datakeskukset voisivat harjoittaa elinkeinotoimintaa myös, vaikka ilmoitusta ei olisi tehty. Huoltovarmuuskeskukselle ei ehdoteta oikeutta tehdä datakeskuksen toimintaa koskevia päätöksiä tai linjauksia ilmoituksen perusteella. Myöskään ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti ei johda tilanteeseen, jossa Huoltovarmuuskeskuksella tai muulla viranomaisella olisi oikeus puuttua datakeskuksen toimintaan. Ehdotetussa lainsäädännössä ei siten ole kyse perustuslakivaliokunnan aiemmin käsittelemästä toiminnan luvanvaraistamisesta.

Yksityiselämän suoja, julkisuusperiaate ja oikeusturva

Esitykseen sisältyy henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä ja sillä on valtiosääntöoikeudellisesti merkitystä perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan ja 21 §:ssä säädetyn oikeusturvan kannalta. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädetävä tarkemmin lailla. Perustuslain 10 §:n mukaista suojaa täydentävät Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan mukainen yksityiselämän suoja sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa turvattu henkilötietojen suoja.

Henkilötietojen suojaa koskee myös yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679, jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa, sekä tietosuojalaki (1050/2018), joka on kansallinen yleislaki. Perustuslakivaliokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja säädetävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Valiokunta katsoo myös, että sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen säätäminen vain välttämättömään yleisen tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa (PeVL 14/2018 vp, s. 3–5). Lisäksi perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2, PeVL 44/2016, s. 4). Erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely (PeVL 14/2018 vp, s. 5, PeVL 13/2017 vp, s. 5 ja PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista. Henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi. Henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään (”tietojen

minimointi”). Henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Ne on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten. Käyttötarkoitussidonnaisuudella tarkoitetaan sitä, että henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteen sopimattomalla tavalla. Rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, että edellä kuvattuja velvollisuuksia on noudatettu.

Koska henkilötiedot on toimitettu rekisteriviranomaiselle vain laissa säädettyä ilmoitusmenettelyä varten, myös yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukainen käyttötarkoitus sidonnaisuus toteutuu. Henkilötiedot ovat olennaisia sekä rajoitettuja vain siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä tässä yhteydessä käsitellään.

Rekistereitä koskevaa sääntelyä sisältyy lakiehdotuksen 3 ja 6 §:ään. Lakiehdotuksen 3 §:ssä ehdotetaan uutta Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämää rekisteriä, johon tallennettaisiin tiedot Huoltovarmuuskeskukselle ilmoittautuneista datakeskuksista. Ilmoitettavista tiedoista säädetäisiin 6 §:ssä.

Datakeskusten lisäksi rekistereihin tallennetaan yhteyshenkilöiden nimi- ja yhteystietoja. Tiedot ovat tyypillisesti datakeskushankkeen yhteyshenkilöiden tietoja taikka omistusrakenteessa relevanttien luonnollisten henkilöiden tietoja. Henkilötiedot on kerätty vain tätä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eivätkä ne sisällä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai muita arkaluonteisia tietoja. Yhteystiedot voivat sisältää myös kotiosoitteita. Henkilötiedot voivat siten sisältää julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 31 kohdan nojalla salassa pidettäviä tietoja. Perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännön mukaisesti lakiehdotuksessa henkilötietojen käsittelystä säätäminen on pyritty rajoittamaan vain välttämättömään.

Tietojen tallettaminen perustuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan eli henkilötietojen käsittely on tarpeen rekisteriviranomaisen lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Sääntely ei siten muodostuisi ongelmalliseksi perustuslain 10 §:n 1 momentin kanssa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisessa arvioinnissa on otettu huomioon lakiehdotuksen 12 §, jossa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta muille viranomaisille. Näissä tapauksissa tietojen luovuttamiseen muille viranomaisille sisältyy henkilötietoja esimerkiksi osana yrityksen edustamista luonnollisena henkilönä. Edellä mainitun mukaisesti, tietoihin ei sisälly erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai muita arkaluonteisia tietoja. Henkilötietojen luovuttaminen muille viranomaisille tapahtuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuihin tarpeisiin lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut sääntelyä, joka koskee viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisten tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luulteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 5–6 ja PeVL 15/2018 vp, s. 39). Ehdotuksen 10 ja 11 §:ssä Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus koskisi välttämättömiä tietoja laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi ja ilmoitusvelvollisuuden arvoimiseksi.

Asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan asetuksenantovaltuus voidaan laissa säätää tasavallan presidentille, valtioneuvostolle tai ministeriölle. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto.

Viranomaiselle osoitettavia määräystenantovaltuuksia on arvioitava perustuslain 80 §:n 2 momentin kannalta. Sen mukaan muu kuin perustuslain 80 §:n 1 momentissa mainittu asetuksenantaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräytyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee lisäksi olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Asetuksenantovaltuuksiin verrattuna tällaisiin valtuuksiin kohdistuu yleistä tarkkarajaisuutta koskeva pidemmälle menevä vaatimus, jonka mukaan valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa (ks. esim. PeVL 10/2016 vp, s. 4–5).

Ehdotettavassa laissa asetuksenantovaltuudet osoitettaisiin valtioneuvostolle. Valtioneuvosto voisi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitettujen tietojen tarkemmasta esittämistavasta, kuten mittayksiköistä. Ilmoitettavista tiedoista säädettäisiin kuitenkin ehdotetussa laissa. Valtioneuvostolle osoitettaisiin asetuksenantovaltuus myös tarkemmasta ilmoitusmenettelystä. Myös ilmoituksen käsittelystä perittävästä maksusta säädettäisiin ehdotetussa laissa.

Ahvenanmaan toimivalta

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) erikseen säädetään. Ahvenanmaan itsehallintolain 18, 27 ja 29 §:ssä säädetään Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisestä toimivallan jaosta. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 22 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat elinkeinotoimintaa ottaen huomioon, mitä on säädetty 11 §:ssä, 27 §:n 2, 4, 9, 12–15, 17–19, 26, 27, 29–34, 37 ja 40 kohdassa sekä 29 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa, kuitenkin niin, että myös maakuntapäivillä on toimivalta ryhtyä toimenpiteisiin näissä kohdissa tarkoitetun elinkeinotoiminnan edistämiseksi. Itsehallintolain 29 §:n nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat myös asiat, jotka koskevat kauppa- yhdistys ja alusrekisteriä. Maakuntapäivien suostumuksella voidaan kuitenkin siirtää lainsäädäntövalta edellä tarkoitetuilla oikeudenaloilla kokonaan tai osittain maakunnalle. Datakeskusrekisteriä koskeva lainsäädäntövalta kuuluu siten tällä hetkellä valtakunnalle.

Ponsi

Esitykseen ei sisälly sellaisia ehdotuksia, joiden vuoksi esitys olisi tarpeen käsitellä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

datakeskusrekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomeen suunniteltuun datakeskukseen, jonka suunniteltu asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 0,5 megawattia. Toiminnassa olevien datakeskusten osalta noudatetaan 15 §:n siirtymäsäännöstä.

Tätä lakia ei sovelleta Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, poliisin, suojelupoliisin tai tullin yksinomaiseen käyttöön tarkoitettuun datakeskukseen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *datakeskuksella* rakennelmaa tai useita rakennelmia, joissa pidetään, yhdistetään ja ylläpidetään tietokonejärjestelmiä tai -palvelimia sekä datan tallentamiseen, käsittelyyn ja/tai jakeiluun sekä niihin liittyviin toimiin käytettäviä oheislaitteita;

2) *asennetun tietotekniikan tehontarpeella* datakeskuksen konesalin pinta-alalle asennettujen verkkojen, palvelimien ja tallennuslaitteiden yhteenlaskettua nimellistehontarvetta megawatteina;

3) *datakeskuksen ylläpitäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka hallinnoi 1 kohdassa tarkoitettua datakeskusta;

4) *datakeskuksen omistajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka omistaa datakeskuksen;

5) *EU:n datakeskustietokannalla* tietokantaa, johon datakeskusten tulee raportoida vuosittain tietoja komission delegoidun asetuksen (EU) 2024/1364 datakeskuksia koskevan unionin yhteisen luokitusjärjestelmän perustamisen ensimmäisestä vaiheesta (*delegoitu asetus*) nojalla.

3 §

Datakeskusrekisteri

Huoltovarmuuskeskus ylläpitää datakeskusrekisteriä tämän lain soveltamisalaan kuuluvista datakeskuksista kansallisen tilannekuvan luomista varten.

Rekisteriin voidaan tallentaa 5 ja 7 §:n perusteella Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitetut tiedot sekä tiedot, jotka Huoltovarmuuskeskus saa tämän lain 10, 11 ja 13 §:n nojalla. Lisäksi rekisteriin voidaan tallentaa tiedot, jotka Huoltovarmuuskeskus saa datakeskuksista muun lain nojalla.

4 §

Kansallinen tilannekuva

Huoltovarmuuskeskus ylläpitää säännöllistä datakeskuksia koskevaa kansallista tilannekuvaa, ja jakaa tilannekuvaa 12 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille.

Huoltovarmuuskeskus julkaisee kerran vuodessa datakeskusten toimiala- ja aluekehitystä koskevan julkisen yhteenvedon.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus ja ilmoituksen ajankohta

Datakeskuksen ylläpitäjän on tehtävä Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitus 1 §:ssä tarkoitetusta datakeskuksesta. Jos datakeskuksella ei ilmoittamishetkenä ole ylläpitäjää, ilmoituksen tekemisestä vastaa datakeskuksen omistaja.

Datakeskusta koskeva ilmoitus on tehtävä investointipäätöksen tekemisen jälkeen ja ennen rakentamisen aloittamista.

Jos datakeskus ei kuulu tämän lain soveltamisalaan, ilmoituksen tekeminen Huoltovarmuuskeskukselle on vapaaehtoista.

6 §

Huoltovarmuuskeskukselle ilmoitettavat tiedot

Edellä 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) datakeskuksen nimi ja sijaintipaikka, yhteyshenkilön nimi, asema ja yhteystiedot;
- 2) datakeskuksen omistaja ja ylläpitäjä, mukaan lukien yritys- ja yhteisötunnus tai vastaava tunnistenumero, kotipaikka ja yhteystiedot;
- 3) datakeskuksessa määräysvaltaa käyttävät tahot, mukaan lukien yritys- ja yhteisötunnus tai vastaava tunnistenumero;
- 4) datakeskuksen käyttötarkoitus;
- 5) suunniteltu datakeskuksen tai laajennusten toteuttamisaikataulu;
- 6) arvio vuosittaisesta sähkönkulutuksesta ja sähkötehon tarpeesta ilmoitusta seuraavan viiden vuoden ajanjaksolla sekä kuvaus tulevista sähköverkko- ja infrastruktuuritarpeista;
- 7) arvio työllistämisestä rakennus- ja ylläpitovaiheessa;
- 8) arvio asennetun tietotekniikan tehontarpeesta;
- 9) arvio sähköliittymän enimmäistehosta;
- 10) arvio energiatehokkuudesta;
- 11) kiinteistön koko, datakeskuksen pinta-ala ja konesalien lattiapinta-ala;
- 12) kuvaus varavoimaan, omaan energiantuotantoon, energiavarastointiin, kulutusjousto- ja hukkalämmön hyödyntämiseen liittyvistä suunnitelmista.

1 momentin 9–12 kohdissa määriteltyjen tietojen ilmoittamisesta voidaan poiketa, jos tietoja ei ole saatavilla 5 §:ssä säädetyn ilmoittamisajankohdan hetkellä. Tiedot tulee toimittaa Huoltovarmuuskeskukselle viipymättä sen jälkeen, kun tiedot ovat saatavilla.

1 momentin 9–12 kohdissa määriteltyjä tietoja ei tarvitse ilmoittaa Huoltovarmuuskeskukselle, jos datakeskus on raportoinut tiedot delegoidun asetuksen nojalla EU:n datakeskustietokantaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä edellä mainittujen tietojen esittämistavasta sekä ilmoitusmenettelystä.

7 §

Muutoksista ilmoittaminen

Edellä 5 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Huoltovarmuuskeskukselle 30 päivän kuluessa muutoksesta, joka koskee datakeskuksen määräysvaltaa, omistusta tai ylläpitäjää.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Huoltovarmuuskeskukselle datakeskushankkeen tai datakeskuksen toiminnan keskeyttämisestä tai hankkeen tai toiminnan päättymisestä 30 päivän kuluessa keskeytymisestä tai päättymisestä.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Huoltovarmuuskeskukselle myös muista 6 §:n mukaisten tietojen muutoksista, joilla on merkittävä vaikutus toiminnan laajuuteen tai luonteeseen. Kun muutoksen vaikutus asennetun tietotekniikan tehontarpeeseen on alle 10 prosenttia suhteessa 6 §:n nojalla toimitettuun tietoon, tai alle 100 kilowattia, muutoksista ei tarvitse ilmoittaa. Toiminnan laajuuteen tai luonteeseen vaikuttavasta uudesta investoinnista tulee ilmoittaa investointipäätöksen tekemisen jälkeen ja ennen rakentamisen aloittamista. Muusta toiminnan laajuuteen tai luonteeseen vaikuttavasta muutoksesta ilmoitetaan 30 päivän kuluessa muutoksesta.

8 §

Ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu

Huoltovarmuuskeskus perii 5 §:n ja 7 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelystä maksun valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

9 §

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät ja ohjaus

Huoltovarmuuskeskus toimii tässä laissa tarkoitettuna rekisteri- ja valvontaviranomaisena sekä 3 §:ssä tarkoitetun datakeskusrekisterin pitäjänä, ja vastaa 4 §:ssä tarkoitetun kansallisen datakeskuksia koskevan tilannekuvan laatimisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tämän lain toimeenpanon ohjauksesta, kehittämisestä ja seurannasta.

10 §

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

Huoltovarmuuskeskuksella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada pyynnöstä maksutta Energiavirastolta tiedot, jotka datakeskukset ovat raportoineet EU:n datakeskustietokantaan delegoidun asetuksen nojalla sekä muut sellaiset datakeskuksia koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi ja ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi.

Huoltovarmuuskeskuksella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada pyynnöstä maksutta elinvoimakeskuksilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun tilannekuvan muodostamiseksi ja ilmoitusvelvollisuuden arvioimiseksi.

11 §

Tietojenantovelvollisuus

Elinkeinonharjoittaja ja elinkeinoelämän järjestö ovat velvollisia Huoltovarmuuskeskuksen pyynnöstä antamaan salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Huoltovarmuuskeskukselle tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Tiedot on toimitettava maksutta, ilman aiheetonta viivytystä ja vaadittaessa kirjallisina.

Huoltovarmuuskeskuksella ei ole oikeutta saada sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 16 §:ssä tarkoitetun lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja.

12 §

Tietojen luovuttaminen

Huoltovarmuuskeskuksella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus luovuttaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu tilannekuva, tieto rekisterissä olevista datakeskuksista sekä yksittäistä datakeskusta koskeva datakeskusrekisteriin tallennettu tieto viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille.

13 §

Valvonta ja uhkasakko

Huoltovarmuuskeskus voi pyytää 5 ja 7 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden valvomiseksi tarpeellisen selvityksen ja kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään määrääjassa puuttuvan ilmoituksen tai täydentämään tai oikaisemaan ilmoitusta.

Huoltovarmuuskeskus voi tehostaa kehotusta uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakolaissa (1113/1990).

14 §

Muutoksenhaku

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen. Muutoksenhausta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027.

Lain voimaantulon hetkellä jo rakentamisvaiheessa tai toiminnassa olevasta, 1 §:n soveltamisedellytykset täyttävästä datakeskuksesta on tehtävä 5 §:ssä tarkoitettu ilmoitus 30.6.2027 mennessä.

Huoltovarmuuskeskuksen tulee julkaista edellä 4 §:ssä tarkoitettu julkinen yhteenveto ensimmäisen kerran 29.2.2028 mennessä, ja tämän jälkeen vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Petteri Orpo

Elinkeinoministeri Sakari Puisto